

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 2 2015

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 2 mars 2015

Årgång 81

ISSN 0015-4431

Förbundets Högste Beskyddare:

AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF

Rikshedersordförande:

JAN THÖRNQVIST

MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - bmelinolle@gmail.com

Tel 0455-23964

Författarvägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - [epost: paul.assar@gmail.com](mailto:epost:paul.assar@gmail.com)

Tel 0455-48218

Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta Bo Schagerberg

Epost: bo.sch@bredband.net

08-530 447 57

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 08-678 09 08

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4

Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund

Tel: 08-571 448 51

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg

Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 070-774 31 83

lennart.bresell@telia.com

STORATRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare 3
3. sjöstridsflottiljen 4-6

4. sjöstridsflottiljen 7-9
HMS Nyköping 10-11

Festmiddag för Vegaexpeditionen 12
Vad en gammal bild kan berätta 13

Ett helt yrkesliv i flottan 14-15
Riggmästare -ett döende yrke? 17

SMS Albatross 18-19
Marinen behöver nya ubåtsjaktvapen 20
Ubåtsjaktfokus igen 21
Nya böcker 22-23
Berättelse från USS Hornet 24-26
Lokalföreningarna 34-43

Omslagsbild:

Tilläggningsövning med korvetten Malmö i

Örlogshamnen Karlskrona

Foto Håkan Jönsson

Nummer 3 2015 utkommer i sept. Manusstopp den 15 aug

Försvarsbeslutet 2015

Regeringen har lagt fram en proposition om det framtida försvaret. Grunden för propositionen är, att den säkerhetspolitiska situationen i Europa har förändrats, vilket innebär förändrade krav på den svenska försvarsförmågan och därför anser regeringen, att försvarsanslaget skall ges ett tillskott. Efter förhandlingar mellan regeringen och oppositionen, där spännvidden låg mellan 4 och 18 Mdr, enades man om ett tillskott till försvaret på 10,2 Mdr över en period om fem år. I det samförståndet deltog inte Folkpartiet och Sverigedemokraterna.

I allt väsentligt bygger propositionen på försvarsutskottets betänkande i enlighet med Decemberöverenskommelsen, där försvars- och säkerhetspolitiken var ett av de områden, där blocköverskridande samförstånd skall eftersträvas. Det kan därför antas, att propositionen vinner Riksdagens gillande och blir försvarsbeslut för perioden 2016 -20.

I propositionen fastslås, att Försvarsmakten skall inriktas mot försvar av det egna territoriet, där Gotland är särskilt viktigt och ytterst ska försvaret kunna möta ett väpnat angrepp. Det nationella försvaret prioriteras sålunda och insatsförsvaret, med huvudinriktning mot internationella uppgifter, förkastas. Vidare skriver Regeringen, att den svenska suveräniteten skall hävdas liksom den territoriella integriteten genom att övervaka territoriet och upptäcka och avvisa kränkningar. Kontrollen av sjövägarna i Östersjön är av strategisk betydelse och Försvarsmakten ska övervaka havsområden och luftrum i närområdet.

Under det kalla kriget byggde den svenska försvarsplaneringen på den så kallade marginaldoktrinen; ett anfall mot vårt land var endast tänkbart i samband med ett storkrig i Europa och inget av blocken kunde avdela mer än en marginell del av sina stridskrafter för ett angrepp mot Sverige. Den skrivningen återkommer nu i inriktningen för den kommande perioden. Krigsförbandens centrala roll myntades i slutet av förra seklet och lyfts nu åter fram i propositionen.

Men även om propositionen betonar krigsförbandens betydelse, förmåga att möta ett väpnat angrepp och försvar av det egna territoriet, bedömer man, att risken för incidenter på den lägre delen av konfliktskalan är mera troliga än ett direkt väpnat angrepp mot Sverige.

Så här långt är allt gott och väl. Analysen av omvärldsutvecklingen och bedömningen av det förändrade säkerhetspolitiska läget visar, att regeringen har förstått allvaret och är beredd att axla en av statens huvuduppgifter att säkerställa landets frihet och oberoende genom att förstärka och prioritera det nationella försvaret. Men när det sedan kommer till förverkligande, den konkreta utvecklingen och förstärkningen av Försvarsmakten, kommer svagheterna i dagen.

För det första är den aviserade höjningen av försvarsanslaget, enligt tillgängliga källor, otillräcklig för att åstadkomma den höjning av Försvarsmaktens operativa förmåga, som beskrivs och som är både önskvärd och nödvändig, utan täcker med nöd och näppe de brister, som föreligger för att uppnå nivån enligt det förra försvarsbeslutet. Sannolikt behöver den planerade höjningen dubbleras för att ge en synlig effekt, som väcker respekt nationellt och internationellt.

Om det nu är så, att pengarna inte räcker till en bred operativ förmågehöjning över hela Försvarsmakten, måste ett medvetet val göras, om vad som är viktigast. I propositionen anges, att incidenter på den lägre konfliktskalan är mera troliga än ett direkt riktat väpnat angrepp mot Sverige. En naturlig slutsats borde då vara, att först och främst förstärka och vidareutveckla de förband, som är bäst lämpade att verka där. Att prioritera är att välja bort, när resurserna är begränsade. Om det inte går att nå en enighet i Riksdagen för ett större tillskott till försvarsanslaget, än vad som anges, borde väl Försvarsmakten i första hand inriktas mot det hot, som ligger närmast till hands att möta, nämligen incidenter på den lägre delen av konfliktskalan.

De förband, som det då ställs störst krav på, är sjö- och flygstridskrafter. Att flygstridskrafterna ska förstärkas är beslutat sedan tidigare, men var är satsningen på sjöstridskrafterna? Undervattensteknologin skall vidmakthållas genom utveckling och anskaffning av två nya ubåtar och ubåtsjaktförmågan skall stärkas, vilket naturligtvis är bra, men på ytan innehåller propositionen endast livstidsförlängning av två göteborgskorvetter! Det är, enligt min uppfattning, för lite med tanke på de krav, som kan komma att ställas på flottan i ett skymningsläge. Om läget i omvärlden bedöms som mycket försämrat och incidenter på den nedre delen av konfliktskalan är de mest troliga, är logiken i försvarspropositionen svår att förstå. En tydligare satsning på utveckling och förstärkning av sjöstridskrafterna i ett första skede borde vara en naturlig slutsats. I likhet med tidigare försvarsbeslut tenderar politikerna att blunda för den faktiska omvärldsutvecklingen och därmed inte fatta beslut om tillräckliga och korrekta åtgärder. Försvarsbesluten 1925 och 1936 präglades av drömmen om den tusenåriga freden och en orealistisk bedömning om utvecklingen i omvärlden. Låt oss hoppas att försvarsbeslutet 2015 blir av sådan kaliber, att det väcker respekt och visar, att riksdag och regering tar sitt ansvar för att trygga landets oberoende och säkerhet i händelse av ofred i omvärlden.

Johan Brålund

Dagligt liv vid 3.sjöstridsflottiljen

3.sjöstridsflottiljens informatör och fotograf Håkan Jönsson har bidragit med ett antal bilder från den dagliga verksamheten. Bilderna ger en bra inblick i de övningar och den utbildning, som ständigt pågår. Här nedan följer ett axplock.

HMS Carlskrona

Bunkring är livsviktig för att fartyg, oavsett om det sker vid kaj eller till sjöss. Bilderna visar några moment i denna verksamhet.

Att skydda fartyget från angrepp från luften är en viktig del av verksamheten. Här följer några bilder från en luftvärnsövning ombord HMS Carlskrona.

Sjöräddning i alla former är en viktig del av den dagliga verksamheten. Här några bilder från en sådan övning med fartygets specialbåtar.

HMS Malmö

Skyddstjänsten ombord är viktig. Här har brand utbrutit i byssan på HMS Malmö och erforderliga åtgärder vidtas för att komma tillrätta med branden och förhindra dess utbredning.

Att lägga till med fartyget kräver precision och säkerhet. Här övas det med tilläggning i örlogshamnen med korvetten Malmö, som för övrigt kanske ska byggas om till bevakningsbåt.

Utbildning i räddningstjänst

Vid Sjöstridsskolans räddningstjänst sker utbildning inom ett stort antal områden som brand, läcktätning, stöttningsmen även i sjukvårdstjänst, allmän skyddstjänst m.m.

Här övas brandsläckning för fullt i anläggningen ute på Söderstierna.

Utbildning i läcktätning är en av verksamheten

Bilder på hur man stöttar upp ett skadat fartyg

4.sjöstridsflottiljen

I samband med en soppkväll vid Flottans Män i Nynäshamn berättade chefen för 4.sjöstridsflottiljen, kommendör Ewa Skoog Haslum om förbandets verksamhet m.m. Här följer en redigerat och delvis reducerad artikel skriven av Rune Stang från Nynäshamnsföreningen.

Ewa, som kom direkt från ett undervattensseminarium i England, började med att berätta om sig själv och sin karriär i flottan. Hon växte upp i Torekov, ett litet samhälle vid havet i nordvästra Skåne. Ewa hade fem äldre syskon. Fadern, åkeriägare med ett förflutet som värnpliktig i flottan, var inte helt tillfreds Ewas val att rycka in som värnpliktig i flottan. Sjösjuk hade han själv tillbringat två vidriga veckor ombord på jagaren Uppland, varefter han blev landkommenderad på sjöreserven i Karlskrona. Det var först, när Ewa påbörjade sin officersutbildning, som han så smått började förlika sig med tanken på yngsta dotterns yrkesval.

4.sjöstridsflottiljen består av 41.korvettdivisionen, 42.minröjningsdivisionen, 43.underhållsdivisionen, 44.röjdykardivisionen, geografiskt lokaliserad på västkusten i Skredsvik, tillhör också förbandet. Ewa poängterade, att hon är den förste C4, som inte är minör, men att hon gör så gott hon kan och lär sig mycket efter hand.

I korvettdivisionen ingår två korvetter av Visbyklass, *Helsingborg* och *Visby*. Dessa är slagkraftiga plattformar utrustade med 57/mm automatkanon, antiubåtstorp, 8 st Robot 15 samt kvalificerad eldledning och spaningsutrustning. Korvetterna kan lasta sjunkbomber

och minor. De har förmågan att upptäcka mål under vattnet med hjälp av en passiv släpsonar, en skrovfäst aktiv sonar eller kan man sjösätta en ROV (Remotely operated underwater vehicles), som är en undervattensrobot eller fjärrstyrd obemannad ubåt för att klassificera och dokumentera. Hydrofonbojor för passiv lyssning i ett större område ingår också i förmågan att upptäcka mål under ytan. Därmed är inte detta sagt, att detta är någon lätt uppgift. *Visby* kan dessutom landa en lätt helikopter 15. Vad som ses som en allvarlig brist är att korvetterna saknar en kvalificerad luftvärnsrobot, något som med all önskvärd tydlighet även framgick av den föredragning, som Leif Nylander höll i december. Vidare finns två korvetter av Göteborgsklassen, *Gävle* och *Sundsvall*. *Gävle*, som ligger på Muskö, är inte i drift. *Sundsvall* däremot, som Ewa har ett speciellt förhållande till, är operativ och i drift. Ewa har varit FC på Sundsvall och under den perioden patrullerade de i ett knappt halvår utanför Libanons kust för att stoppa vapensmugglare och terrorister och för att se till, att hjälpleveranserna nådde fram till Beirut och inte kapades av pirater. *Gävle* och *Sundsvall* kommer att moderniseras, men just nu saknas det finansiering. I divisionen ingår också två bevakningsbåtar typ 80 med sjunkbombskapacitet och även utrustade med en tung kulspruta, som man lånat in från Amfibieregementet.

I 42.minröjningsdivisionen ingår tre fartyg av Kosterklass, som efter modernisering även är bestyckade med 40-millimeters automatkanoner med radarstödd eldledning, vilket ger dem ett mer avancerat luftförsvar än något annat minröjningsfartyg i världen.

Sofistikerade sensorer finns för detektering och röjning av minor. Fartygen kan även lasta och fälla sjunkbomber. I divisionen ingår även röjdykarfartyget *Spårö*.

För underhållet på förbandsnivå av fartyg och övrig materiel förfogar flottiljen över 43.underhållsdivisionen med lednings- och stödfartyget *Trossö*, men divisionen kan även ombaseras, grupperas och förflyttas med lastbil.

44.röjdykardivisionen som med sina EOD grupper (Explosive Ordnance Disposal) i huvudsak har som uppgift att lokalisera och desarmera explosiv materiel, som finns utspridd i såväl hav som på land i världen. I divisionen ingår även *Jägaren*, vår äldsta patrullbåt som fortfarande är still going strong.

4.sjöstridsflottiljen har cirka sexhundra anställda.

- Officerare (OF 1-5) cirka 300 (skall korrigeras till cirka 125)

Ewa Skoog Haslum

- Specialistofficerare (OR6-9) cirka 100 (skall ökas till cirka 225),
- Sjömän GSS-K (OR 1-5) cirka 230 (skall korrigeras till cirka 160).

Reduceringarna kommer att ske, när utbildningssystemet hinner i fatt. Vid förbandet finns också en handfull civilanställda. På papperet ser allt väldigt bra ut med ett fullbemannat förband. Verkligheten ter sig dock något annorlunda. Tjänstledigheter, föräldraledigheter, personal utlånad till staber och utbildningsanstalter medför, att det förekommer luckor, som ibland kan vara svåra att täcka.

Systemet med anställda sjömän har kommit för att stanna. Man vill inte byta ut detta mot det gamla systemet med värnpliktiga. Nu har man besättningar på fartygen, som är kompetenta och har varit med länge. Vissa av sjömännen har varit anställda i 5 – 6 år och givetvis lärt sig jobbet.

I försvarspropositionen 2009 uttalades att: ”Fartygsförbanden, med stora krav på tillgänglighet och rationellt personalanvändande, ska uteslutande vara stående förband. De stående förbanden, som främst bemannas av heltidsanställd personal, står i ständig beredskap, vilket gör dem direkt tillgängliga för snabba insatser i Sverige samt i och utanför närområdet.”

Med vetskap om, vad som hänt efter detta uttalande, är det ingen överdrift att påstå, att det politiska livet och verkligheten i försvarsmakten (FM) inte går i takt. Som underlag för det kommande försvarsbeslutet (sommaren 2015) har man inom FM gjort en statistikstudie, För-

svarsberedningens rapport 2014, Där konstateras, att man för att uppfylla kraven som ställs på FM, anslagen nästan behöver fördubblas. ÖB underlag före jul 2014 där han klart beskriver verkligheten och säger att. ”Allt vi skall göra går inte att finansiera”.

När den nye försvarsministern besökte förbandet, informerades han bl.a. om, att reservdelsförrådet hade många hyllor tomma, vilket skulle kunna innebära, att ett haveri på något av fartygen kan medföra, att fartyget får ligga vid kaj. Här har vi alla en uppgift att hjälpa till att bedriva försvarsupplysning, utbilda gemene man, sprida kunskap och få igång den debatt om vårt försvar, vilket vi saknat under så lång tid.

På en fråga ”Hur kan det komma in en ubåt på våra vatten, varför släpper ni in dem”. Frågeställaren kanske inte trodde, att vi har taggtråd vid territorialhavsgränsen, men att det kanske borde finnas någon annan form av heltäckande varningssystem. Om detta är en allmänt spridd uppfattning är utbildningsbehovet vida större, än man kan tro.

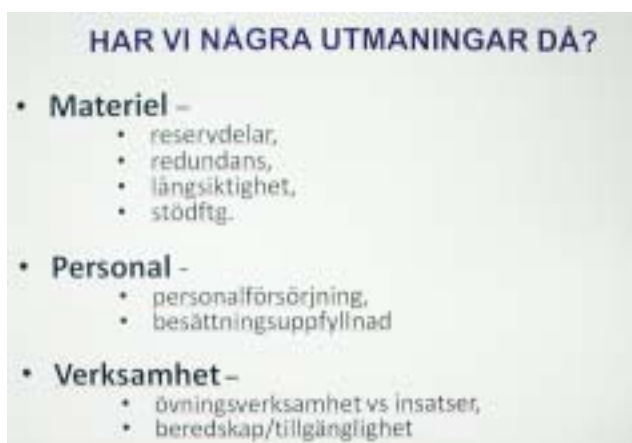
Ewa kom till oss direkt efter att ha varit på ett undervattensseminarium i England. Ubåtsjakt var ett ämne som avhandlades där. De övriga deltagarna från olika länder, som betraktar allt under 1000 meter som shallow water (grunda vatten) blev märkbart förvånade, när Ewa berättade om Stockholms skärgård med varierande djupförhållanden och cirka 20 000 öar, kraftigt varierande temperatur och salthalt på olika djup, något som i väsentlig grad försvårar verksamheten och att Östersjöns största djup är 459 meter i Landsortsdjupet.

Ewa fortsatte med att tala om, de tre operationstyper, som marinen i huvudsak arbetar med nämligen sjöövervakning, som pågår ständigt dygnet runt. 160 000 fartygsrörelser pågår i Östersjön per år till detta kommer all fritidsbåtsaktivitet under sommarhalvåret. Om hoten eskalerar, så krävs bl.a. ett omfattande sjöfartsskydd. Cirka 90 % av vår import kommer på köl, det mesta till Göteborg, vilket medför, att försörjningsvägarna måste hållas öppna för att trygga vår överlevnad. Att skydda vår sjöfart är svårt och var skall man börja? Vid Skagen, i Engelska kanalen eller ännu längre bort. Våra förhållandevis små resurser räcker inte till för den uppgiften.

När hotbilden ökar ytterligare med t.ex. kustförsvarsoperationer, innebärande, att vi skall kunna försvara vår kust mot ett anfall. En liten men ändå ljusning är, att nästa generations ubåt kommer att börja byggas och kan komma att bli operativa efter 2020. Fem nya helikopter 14 (man skulle helst se det dubbla), som kommer att ha ubåtsjaktförmåga kommer att införskaffas. Dessa kan dock inte landa på korvetten Visby.

På ytattacksidan ser det betydligt sämre ut. Det finns för närvarande inga planer på nya fartyg och med tanke på, att det från ritbord till färdig produkt, operativ i förband, hinner det gå 10-15 år, vilket innebär, att även om produkten var beslutad och projekterad, är ett nytt fartyg inte operativt förrän 2025 - 2030.

Det är planerat och beslutat, att signalspaningsfarty-

get Orion kommer att ersättas. 2023 har vi, om inte beslut fattas i närtid, inte många enheter som är operativa i flottan.

Ewa fortsätter att tala om den nationella och internationella samverkan man har bl.a. Baltic Ordnance Safety Board (BOSB), där alla Östersjöländer (utom Ryssland) samverkar för att röja mineringar, som fortfarande finns kvar efter både Vk 1 och Vk 2. 175 000 minor lades ut och många finns fortfarande kvar och är aktiva. Man fokuserar på vissa områden, där det är hög trafikintensitet som inlopp till hamnar o s v. Positivt är, att man har ett bra underlag och vet var man skall söka. Den svenska insatsen är ”bäst i klassen”, vilket förra året resulterade i, att 70 minor kunde röjas.

Sjöstjärnan en samverkan mellan svenska myndigheter, som på något sätt har med den maritima verksamheten att göra. Där ingår Marinen, Statens Maritima Museer, Kustbevakningen, Riksantikvarieämbetet och Sjöfartsverket. Sjöstjärnan handlar om myndighetssamverkan inom undervattensområdet. Samarbetet syftar till att optimera utnyttjandet av de statliga myndigheternas djupmättnings- och bottenundersökningsresurser samt att samordna myndigheternas samlade kunskaper om djup, objekt och bottenförhållanden.

Swedish Finnish Navy Task Group (SFNTG) är en annan samverkan. För närvarande har vi dock inte den lagstiftning, som möjliggör detta samarbete fullt ut. 2023 är planen, att det skall vara klart, att svenska örlogsfartyg utan föransökan kan gå in på finskt vatten, bunkra olja och proviant, utnyttja varandras kapacitet för havsövervakning ubåtsspaning o.s.v.

Operation Örnen är namnet på den underrättelseoperation, som bedrevs i Stockholms skärgård hösten 2014. För Ewas del började den med ett telefonsamtal på en krypterad telefon, när hon satt och åt lunch med en plan att under eftermiddagen arbeta med ett annat uppdrag hon har som styrelseordförande i Drottning Viktorias Örlogshem. Hon behövde inte närmare förklara för sitt lunchsällskap, varför hon så hastigt måste bryta upp, eftersom det var kommandören av 1.graden Ulf Edman, chef för Ostkustens marinbas 1996-2000, som var där.

Ewa tog sig snabbt ut till Berga och konstaterade, att kajerna var tomma, inte ett fartyg i sikte. Besviken men samtidigt mest stolt över den lojalitet och initiativförmåga, som förbandets divisionschefer och övrig personal visat genom att så snabbt klargöra och gå till sjöss utan något gnäll om, att det var fredagseftermiddag och att tankarna på helgens aktiviteter fick skrinläggas.

Ewa åkte in till marintaktiska staben efter att ha utsett C41.korvettdivisionen som taktisk ledare. Hon talade lyriskt om den lojalitet och vilja, som genomsyrade alla inblandade i den direkta operationen. Hon var mindre nöjd på det sätt på, vilket media hanterade det hela. Förståelsen för, att det helst borde vara så tyst som möjligt i det aktuella vattenområdet, fanns inte. I lufthavet kunde man så småningom få till ett flygförbud, men på ytan var det inte lika lätt, något som det nyhetshungrande mediafolket utnyttjade maximalt och något som även vi hemma i sofforna kunde följa. Den minutrapporering, som vi kunde följa, kunde även andra följa, något som inte ger oss några fördelar. Om det skulle ha varit aktuellt med en vapeninsats, skulle detta mycket väl kunna ha varit omöjligt beroende på, att säkerheten inte var klar. Nyhetsvärdet i rapporteringen skulle inte ha blivit lidande, om den kommit ett par timmar senare. Det aktuella operationsområdet hade däremot blivit mer tillgängligt och ostört.

De indikationer som utlöste operationen var till att börja mediakttagelser och rapporteringar från civilpersoner, men kunde senare vederläggas, genom vad man i egna tekniska system kunde verifiera.

Ewa slog fast, att det var länge sedan, vi hade så klara och säkra bevis på, att något pågick under ytan, som inte borde vara där. Att gemene man i dag är utrustad med någon typ av smart telefon, som kan ta bilder, spela in videosekvenser m.m. kommer ytterligare att kunna verifiera, att vi då och då får ovälkomna besök i vår skärgård.

På en fråga om, när vapeninsats får göras mot en kontakt (förmodad ubåt), klargjorde Ewa, att på inre vatten d.v.s. innanför baslinjen, en tänkt linje mellan de yttersta öarna i vår skärgård, är det inte bara tillåtet utan en skyldighet för enskild fartygschef att med alla till buds stående medel bekämpa målet utan föregående varning.

Att vi under denna kväll fått träffa en mycket kompetent och stolt förbandschef, stolt över sitt förband och alla kompetenta medarbetare på alla nivåer, är det ingen av de närvarande, som hyser någon tvekan om, att vi som fått förmånen att lyssna på Ewa under kvällen, blev mätta imponerade.

Tack Ewa och lycka till i din framtida gärning inom flottan!

– ett av världens modernaste fartyg

En kulan majdag hade jag förmånen att tillsammans med några andra guider i Karlskrona som ett led i vidareutbildning göra ett besök på en av vår flottas spjutspetsar, korvetten *Nyköping*. Vård för besöket var fartygschefen, kommandörkapten Fredrik Edwardson, som tillträdde befattningen i september 2014.

Fredrik berättade, att *Nyköping* var en av fem i en serie korvetter under benämningen Visbyklass, uppkallad efter det första fartyget i serien, korvetten *Visby*. *Visby* sjösattes år 2000 och senast 2007 skulle hela serien om från början sex fartyg vara operativa. Sedan dess har dock mycket förändrats. Det sjätte fartyget, som skulle fått namnet *Uddevalla*, kom aldrig att byggas och förändringarna ombord har gjort, att den version, som nu gäller för fartygen, är nummer fem.

Idag är fyra av korvetterna operativa, medan provturer fortgår för ett av fartygen.

Fartyget, som nu har en tvåveckorsperiod av stillaliggande, kom strax innan vårt besök tillhemmabasen efter en övning i Stockholms skärgård, där alla fem korvette-manna deltog.

Två av fartygen, *Visby* och *Helsingborg* är Stockholmsbaserade, medan de övriga tre är Karlskronabaserade.

Nyköping har en besättning på 43 personer, officerare, specialistofficerare och kontraktsanställda sjömän. Möjlighet finns också att ombord annan personal, som t.ex. helikopterpersonal eller stabsbefäl. Av den nuvarande besättningen är 9 kvinnor. Fredrik berättar, att det hittills inte varit några svårigheter att rekrytera personal, men att anställningsformen gör, att plötsliga avhopp kan innebära svårigheter för en tid. Efter den grundläggande militära utbildningen (GMU) om cirka 3 månader genomgår sjömännen en yrkeskurs, av varierande längd, innan det är dags att stiga ombord och fungera i sin befattning, förs en

Högst upp på fartyget finns bryggan med kvalificerad navigationsutrustning. All manövrering och navigering sköts från bryggan, så även hanteringen av fartygets maskiner, som utgörs av två dieselmotorer, som ger en fart på 13 knop samt fyra gasturbiner, som ger en fart på 35 knop. På bryggan finns också all den utrustning, som idag krävs för all sjöfart. Under gång i Klart skepp finns tre man på bryggan med möjlighet för fartygschefen, som i det flesta fall då befinner sig i stridsledningscentralen.

I stridsledningscentralen (slc), som man kan kalla fartygets hjärna finns alla de funktioner, som krävs för att

HMS Nyköping förtöjd på Lindholmen, Örlogshamnen i Karlskrona

fartyget, ska kunna verka i tre nivåer, under vattenytan, på havsytan och i luften. Förutom utrustning för denna allsidighet, finns ytterligare utrymmen för t.ex. stabsmedlemmar ur flottiljen. Verksamheten i slc leds av en vaktchef och vid övningar arbetar man vakt om vakt i sextimmarsspass.

Vi fick också besöka lastdäck, där för dagen ett antal sjunkbomber med modellår 1933! var placerade. Här kan man också placera minor och här fanns också fartygets tre olika sonarer.

På vapendäck fanns fartygets robotsystem anbringer. Robotarna utgörs av robot 15 version 2. Här fanns också fartygets livräddningsbåt.

Sista anhalten för besöket var backen, som på dessa fartyg ligger ”inombords”. Här finns utrustning för förtöjning, ankare med kätting, livflottar men också utrustning för bunkring av fartyget till sjöss. Det drivmedel som förvaras ombord ger en verkansmöjlighet på över en vecka.

Fartyget är byggt i s.k. smygteknik, vilket gör den svårupptäckt på radar. I denna teknik ingår också att temperera avgaserna, så att de håller samma temperatur som vattnet utanför fartyget.

Fartygschefen stack inte under stol med, att det fortfarande fanns inkörningsproblem, men att dessa var små i förhållande till de möjligheter dessa fartyg har.

Ett stort tack till Fredrik Edwardson för en strålade beskrivning över detta kraftpaket.

Olle Melin

Fartygschefen kommendörkapten Fredrik Edwardson

Fartygschefen på fartygets brygga

Fartygschefen visar sin tunga stridsväst, som tillika är livväst

På vapendäck finns robot 15 men även fartygets livräddningsbåt

Några världsarvsguidar som fick insyn i en modern korvett. Från vänster Lars Peter Eklund, Rolf Edwardson (Fredriks far), Lars Larsson och Mats Holmer (delvis skymd)

Ankarkättingen längst fram på fartygets back

Lastdäck, här med sjunkbomb m (19)33. Här finns också plats för ett eventuellt framtida luftvärnsrobotsystem

Sonarbefälet, 1.sergeant Johan Adolfsson i tjänst i fartygets stridsledningscentral

Foto: Olle Melin

Helikopterplattan med möjlighet att landa för helikopter 15, som även kan bunkra ombord

Bland all komposit och metall finns självklart den traditionella tavlan, som visar, vilka av besättningen som är i land respektive ombord.

Festmiddag för Vegaexpeditionen

I mina gömmor dök det upp en festmeny och ett musikprogram till minne av Vegas resa runt Sibirien och färden förbi den s.k. Nordostpassagen.

Midsommarafton 1878 startade resan från Karlskrona och den 4 juli bar det av från Göteborg och via Nordkap och österut genom Karahavet rundade man Sibiriens nordspets, Kap Tjeluskin. Man nådde nästan Beringsund, innan isen tvingade expeditionen att övervintra vid en plats kallad Pitlekaj, en övervintring som gav ett stort vetenskapligt utbyte.

Isen låg länge fast och först i juli 1879 lyckades Vega ta sig ur dess grepp och via Japan fortsätta sin färd mot Europa. Återresan artade sig till ett verkligt triumftåg och var man kom, blev man föremål för storartade hyllningar. Hemkomsten till Stockholm den 24 april 1880, då Vega under stort jubel gick in till slottet i Stockholm och mottogs av kung Oscar II, blev naturligtvis den stora slutklämmen. Den 24 april kallas ännu för Vega-dagen i den svenska almanackan.

Expeditionsledare var Adolf Erik Nordenskiöld och fartygschef Louis Pallander.

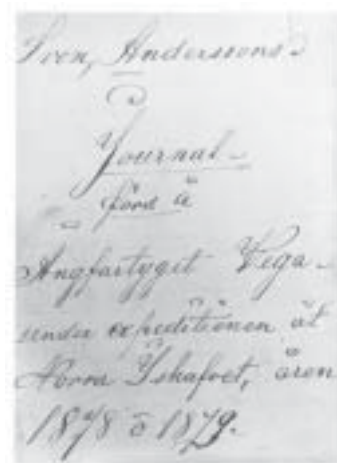
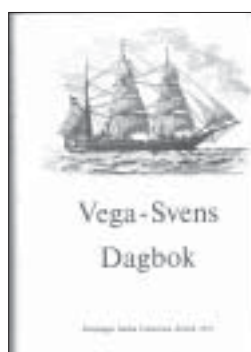
Festmiddagen, som nämnts ovan ägde rum den 10 maj 1880, men det framgår inte var och vilka som var inbjudna. Man kan dock konstatera, att det var en omfattande meny, gästerna skulle äta sig igenom och musikprogrammet vid middag var nog så seriöst och långt.

En annan udda episod från expeditionen är en dagbok, skriven av skeppstimmermannen Sven Andersson från Västerudden i Karlskrona. Under färden skrev han något, som egentligen var ett långt brev till hustrun Mari. Han berättar dag för dag om händelserna ombord, men han berättar också om sin längtan efter hemmet och de anhöriga. Vega-Svens tanke var, att Mari och han skulle tillsammans en gång sitta och läsa allt, som han hade varit med om.

Det blev inte så. Under hemfärden blev han av med sin bok i Nagasaki i Japan. Dagboken var sedan försvunnen under nära tjugo år. Den hittades i en lumpbod i Shanghai av en svensk sjökapten, G Friberg. Bokens öde under de tjugo åren är obekant. Via handelsattachén Ostasien togs boken hem till Sverige och 1979 gjordes dagboken till årsbok för Föreningen Gamla Carlskrona. Initiativtagare och skribent var dåvarande ordföranden Bengt Garting.

Vega-Svens stuga skulle idag, om den fått finnas kvar, varit belägen mitt i Karlskronavarvets stora skrovhall. Sedan 1955 står dock stugan som museistuga i Wälmöparken i Karlskrona.

Olle Melin

Försättsbladet till Vega-Svens dagbok

Vega-Svens stuga

Vad en gammal bild kan berätta

Prins Oscar Bernadotte, bror till Kung Gustaf V, var som sjöofficer under många år på bosatt i Karlskrona. Förutom sin verksamhet som officer

satte hans vistelse i Karlskrona en del avtryck. Han grundade KFUM-rörelsen i staden och han bidrog såväl ekonomiskt som med praktiskt arbete till den stora ombyggnaden av Sjöofficersmässen i slutet av 1800-talet.

Under sina karlskronaår var han bosatt i huset på bilden beläget vid Kungsbron, en välkänd plats för alla flottister, som tjänstgjort i Karlskrona. På den plats, där huset en gång låg, byggdes 1910 landshövdingens residens.

Huset, där prins Oscar bodde, finns fortfarande kvar, men nu i Ronneby, som därigenom fått någon liten återbäring för förlorade hus i samband med örlogsstadens grundande.

På bilden syns också bastion Aurora och till vänster om bastionen ligger den plats, som vi i Karlskrona kallar "Suckarnas allé". Allén fick sitt namn efter att den var den plats där karlskronaborna tog farväl av sina sjömän, innan det bar ut på långresa, men den användes också vid långresefartygens hemkomst. När detta begav sig var inte kommunikationerna sådana, att man visste, om något hänt sin käresta under färden på haven.

Huset intill bastionen är läkarbostället för Flottans sjukhus, ett hus som fortfarande finns kvar.

Olle Melin

Residenset. Foto Olle Melin

Bastion Aurora

Ett helt yrkesliv i flottan

Den 15 juni 1917 föddes Per Ragnvald Svensson i ett litet torp i Boasjö i norra Blekinge. Ragnvald, som han kom att kallas, var yngst av sex syskon. Han gick 6 år i folkskolan och till skolan var det några kilometers väg att gå varje dag. Ragnvald hade läshuvud och för att få möjlighet till förkovran, fanns inte många fler möjligheter än att söka sig till Skeppsgossekåren. Sagt och gjort. Den 1 april 1931 steg han in på Skeppsgossekasernen i Karlskrona och fick ett nioårigt kontrakt med flottan, ett kontrakt som visade sig räcka ända fram till pensionen den 1 oktober 1977. Ja, det varade några extra år därefter.

Ragnvald hade innan ankomsten till Skeppsgossekåren aldrig varit i Karlskrona och resan till staden gick via den smalspåriga Nättrabybanan till Nättraby och därefter med båt in till Karlskrona.

Totalt 134 skeppsgossar antogs vid detta tillfälle och bland dessa var det endast fem, som var yngre än Ragnvald.

Tre års studier väntade, där militära och civila ämnen blandades under vinterhalvåret. Sommarperioden mellan de tre åren innebar segling med något av övningsfartygen och för Ragnvalds del blev det två somrar med *Jarramas*, där han båda segelperioden tjänstgjorde som signalman.

Studierna gick alldeles utmärkt och vid karlskrivningen den 20 april 1934 belönades Ragnvald med en premie om hela 30 kronor insatta på en sparbanksbok. Ragnvald stortrivdes i Skeppsgossekåren och var enligt egen utsago aldrig utsatt för någon form av pennalism.

Fr.o.m. den 21 april 1934 var Ragnvald anställd som manskap vid flottan och läste vidare på de skolor som erfordrades för befordran. Under perioden april 1934 till 1 mars 1943 tjänstgjorde Ragnvald på jagare och pansarskepp avbruten av studier i land. Vid en kommendering

på jagare 1941 fanns inte mindre än fem flaggkorpraler med namnet Svensson och fyra av dem bytte namn och för Ragnvalds del blev det Sellbrant. Han hade dessförinnan blivit korpral 1936, furir 1940 och flaggkorpral 1942.

I oktober 1941 gifte sig Ragnvald med Ingrid, som kom från Stockholm. De fick 4 barn, av vilken en, yngste sonen Lars, också kom att viga sitt liv åt flottan. Hos dottern Ulla finns hundratals brev till hustrun Ingrid bevarade, där han bl.a. berättar om livet ombord på fartygen.

Efter genomgången underofficersskola blev Ragnvald underofficer (styrman) den 1 mars 1943, d.v.s. mitt under brinnande världskrig.

Fr.o.m. detta datum kan man i rullkort och tjänstematriklar följa tjänstgöringen i flottan fram till pensionen.

Studierna vid skeppsgosseskolan var på en nivå motsvarande dåvarande realexamen, vilket gav tillträde till underofficersskolan utan civil komplettering.

Från mars 1943 till september 1944 fanns Ragnvald på pansarskeppet *Sverige* som eldledningsstyrman, varefter det blev motsvarande tjänstgöring på kryssaren *Gotland* under cirka ett halvår, varefter det på nytt blev tjänstgöring på *Sverige*. Från mars 1946 till mars 1948 var Ragnvald instruktör i sambandstjänst vid Flottans sjömansskola i Karlskrona följt av en kort sejour i flaggen ombord på kryssaren *Göta Lejon*.

I oktober 1948 påbörjade Ragnvald omskolning till telemästare och detta skedde på Skeppsholmen i Stockholm och Stockholm blev nu bostadsorten för familjen, som då utökats med två barn, Ulla född 1943 och Bengt född 1947.

Efter genomförd utbildning i juni 1950 gick flyttlasset tillbaka till Karlskrona och Flottans sjömansskola. 1950-51 bar det så iväg på långresa med kryssaren *Gotland*, varefter följde ett år på *Göta Lejon* som telemästare.

Den längsta sjökommenderingen efter kriget var på jagaren *Ehrensköld* under perioden oktober 1952 till april

Ragnvald Sellbrant som nybliven styrman

Jagaren Ehrensköld

Premiebevis från Skeppsgosseskolan

1954. Under denna period befordrades Ragnvald till flaggtelemästare den 1 oktober 1953.

1954-1955 finns familjen i Stockholm, där Ragnvald tjänstgör vid örlogsstationens teleskola. I april 1955 utökas familjen med tvillingarna Lena och Lars.

Efter detta följer en lång period vid Flottans sjömansskola, som 1955 blir en del av Karlskronaskolorna, som därefter blir Karlskrona örlogsskolor. Hösten 1957 blir det ett kort avbrott, då som kontrollant i samband med provturen för jagaren Östergötland.

Nu följer en följd av år som uppbördsman, tekniker och lärare vid Flottans radioskola vid Karlskrona örlogsskolor.

I slutet av 1960-talet omskolar sig Ragnvald ytterligare en gång, då han läser till förvaltare med inriktning på förrådstjänst. Han befordras till förvaltare den 1 oktober 1969 och den sista utnämningen blir den 1 juli 1972 i samband med den nya befälsordningen, som gör Ragnvald till kapten.

Han tjänstgör de sista åren innan pensioneringen som förrådsförvaltare vid teleförrådet vid Sydkustens örlogsbas.

Men efter kort tid som pensionär, träder Ragnvald åter i tjänst några år, då han har ansvar för avveckling av gammal materiel, bl.a. stora paravansvep med tillbehör. Han har i detta sammanhang berättat om sina affärer med Big Bengt på High Chaparal i Småland.

Man talar i flottan om Happy ship, d.v.s. fartyg, där man är förskonade från olyckor och tillbud. Hela Ragnvalds tjänstgöring var något av ett Happy ship. Han slapp vara med om olyckor, tillbud och andra tråkigheter.

Ragnvald hade många intressen vid sidan om tjänsten. Allra helst pysslade han i sitt gamla föräldrahem i Boasjö, som han övertagit som sommarställe och huset finns fortfarande i familjens ägo. Han var under en följd av år vicevärd och hustomte i bostadsrättsföreningen där han bodde. Han var styrelseledamot i Föreningen före detta skeppsgossar i Karlskrona, så länge föreningen fanns. Han var en ivrig korsordslösare och en riktig charmör i sällskapslivet.

Arbete i riggen på Jarramas

Jarramas

Ragnvald Sellbrant avled den 11 maj 2008, en månad innan han skulle fyllt 91 år. Makan Ingrid dog redan 2001.

Varför föll valet på Ragnvald Sellbrant, när jag skulle beskriva ett liv i flottan. Jo, Ragnvald var min svärfar och mycket gode vän och min nyfikenhet fick mig att fråga honom om mycket kring hans liv vid flottan.

Olle Melin

Ragnvald som styrman på HMS Sverige 1943

Två skeppsgossar
Svensson ombord på
Jarramas. Till vänster
Ragnvald, sedermera
Sellbrant och till höger
Erik, sedermera Julia

Kustbevakningsfartyg blir hjälpisbrytare?

Upp till en halvmeter kärnis är inget problem för kustbevakningens tre nya stora fartyg, KBV 001, KBV 002 och KBV 003. Isbrytningskapaciteten har testats under en fyraveckorsperiod i Bottenviken med mycket gott resultat. KBV 002 Triton med hemmahamn i Slite på Gotland har också under försöken bland annat testat att assistera fartyg in och ut till hamnen i Karlsborg.

- Proven har gett ett bra resultat, säger befälhavaren ombord i KBV 002, Claes Jakobsson vid Yrkesfiskarens besök ombord.

- Vi hade nog räknat med att kunna genomföra tester längs Bottenhavskusten, men det har tyvärr inte fungerat på grund av brist på is. Vi har därför istället som övning och för att visa upp oss angjort flera hamnar under hemresan ned mot Gotland.

- Fartyget har uppfört sig mycket väl i isen och assisteringen av lastfartyg i området har fungerat utan problem. Vi har även testat att bryta is i områden med vallar med upp till en meter tjock is och inte heller det innebar något problem, konstaterar Claes Jakobsson.

De nya KBV-fartygen är byggda för att klara isklass 1 A och ska kunna användas för att klara i princip alla förekommande uppgifter inom verksamhetsområdet året runt. Det innebär att kunna verka även under besvärliga förhållanden.

Samarbete med Sjöfartsverket

- Ett samarbete med Sjöfartsverket diskuteras. Om det blir aktuellt ska KBV-fartygen vid behov kunna biträda som ett stöd till de ordinarie isbrytarna med assistensuppgifter och isbrytning längs kusten, påpekar chefen för KBV:s tekniska utvecklingsenhet Torbjörn Lindholm.

- KBV-fartygen har i nuläget inte någon så kallad klyka i aktern, men blir det samarbete med Sjöfartsverket kommer förmodligen sådana att monteras. Dessa används så

Proven med gång i is och assistans har gett ett bra resultat, säger befälhavaren ombord i KBV 002, Claes Jakobsson.

KBV 002 Triton under försök med gång i is. Foto Kustbevakningen

att assisterade fartyg placerar stäven i klykan och kan då behålla ett stabilt läge under assistansen och bidra med egen maskinstyrka för att underlätta framkomligheten, slutar Torbjörn Lindholm.

Resurser frigörs

Ett avtal med Sjöfartsverket kan komma att omfatta perioden 15 januari- 15 april. Fördelen med ett avtal är givetvis, att kapacitet inom den ordinarie isbrytningsverksamheten kan frigöras för andra prioriterade uppgifter.

Kustbevakningens tester med isbrytning sammanfaller med den historiskt sett minsta isutbredningen i Östersjöregionen i modern tid. Mest utbrett var istäcket den 24 januari då 24 000 kvadratkilometer av Bottenviken var frusen. Det kan jämföras med isvintern 1986- 1987, då i princip hela ostkustområdet var täckt av is ända ut till Gotland.

Uno Gradin

KBV 002 Triton

Tekniska data KBV 002 Triton

Kombinationsfartyg

Pris 300 miljoner.

Längd 81,2 meter, Bredd 16,2 meter,

Deplacement 3760 ton, Segelfri höjd 31,6 meter,

Djupgående 5,0 meter,

Marschfart 12 knop, Toppfart 16 knop,

maskineri dieselelektriskt 3X 1940 kW, 2x 1362 kW, 1x 492 kW.

Förläggningskapacitet 44 personer.

Foto: Uno Gradin

Riggmästare – ett döende yrke?

Vid Marinmuseum i Karlskrona finns sedan 1997 en riggare/riggmästare – Nisse Gustavsson. Men det började tidigare för Nisse, då kan 1982 anställdes av Karlskrona kommun som riggare på övningsfartyget Jarramas, som då sedan 1950 varit i stadens ägo.

När Karlskrona kommun år 1997 överlät fartyget till Marinmuseum, räknades tydligen Nisse som ett inventarium och följde med fartyget till dess nya ägare. Under åren därefter har Nisse genomgått erforderlig utbildning och kan numera kalla sig för riggmästare, en titel som han delar med två kollegor i landet. De två andra riggmästarna är verksamma på Orust respektive i Uddevalla.

Åldersläget bland dessa landets riggmästare är sådant, att om ingen påfyllning sker, så finns inte yrket kvar om några år. Nisse närmar sig pensionsåldern, så det är bråttom. Utöver de tre riggmästarna finns idag en gesäll, kvinnlig, verksam på Skeppsholmen i Stockholm och arvtagare efter Pille repmakaren, som gick bort härom året.

Nisse har själv haft lärlingar under sig, men bland dessa inte hittat någon värdig efterträdare.

För att bli riggmästare erfordras två års utbildning och praktiskt arbete som lärling följt av två år som riggare och två år som gesäll innan man kan avlägga prov för mästarbrev för riggare. Gesällbrev utfärdas av Sveriges Hantverksråd i Stockholm och mästarbrev av Gesäll- och Mästarbrevkansliet i Leksand.

Nisses huvudsakliga uppgifter är att svara för Jarramas omfattande rigg. Jarramas befinner sig sedan några år som ett reparationsprojekt, där hon ska återställas till sitt ursprungliga skick. Men även riggen till Karlskrona båteskaders barkar vårdas ömt av Nisse.

Utöver dessa uppgifter är Nisse en uppskattad och populär förmedlare av riggandes ädla konst till alla de skolungdomar, som besöker museet i samband med lovaktiviteter.

När jag träffade Nisse var han i full färd med att introducera några av Marinmuseums guider i riggandes ädla konst.

Tack Nisse för en trevlig stund och fin beskrivning av Din speciella verksamhet.

Olle Melin

Riggmästare Nisse Gustavsson. I bakgrunden hans skötebarn Jarramas

Några av Nisses arbetsredskap

Foto: Olle Melin

Nisse undervisar några av Marinmuseums guider. Från vänster Lars-Peter Eklund, Lars Larsson och Mats Holmer

Guiderna Rolf Edwardson och Mats Holmer får inblick i riggandets ädla konst

Jarramas under segel. Marinmuseum's fotoarkiv

SMS Albatross

Morgonen den 2 juli 1915 randades. Europa var i krig sedan snart ett år. Tyskland och Österrike-Ungern på ena sidan stred mot Storbritannien, Frankrike och Ryssland på den andra i ett krig, som skulle störta tre kejsardömen och kosta nio miljoner unga män livet. Sverige lyckades hålla sig neutralt, men flertalet vapenföra män var inkallade i armén, flottan eller landsstormen. De tyska och ryska flottstyrkorna var dominerande sjömakter i Östersjön vid tiden för 1915. Sverige var, trots vår långa kust, en andrarangsstat, detta trots kung Gustav V borggårdstal och pansarbåtsinsamlingen. Flottan hade börjat förstärkas, men målet låg långt fram i tiden.

Den 2 juli syntes bli en vacker dag. Befolkningen på östra Gotland var i full färd med sina morgonsysslor, då det började höras ett dovt muller från nordost, utifrån havet. Åska på gång? Snart visade det sig, att det var kanonbul-ler, som hördes. En sjöstrid ägde rum öster om Gotland.

Engagerade i slaget var delar av den tsarryska flottan och en kejserlig tysk eskader. I den tyska styrkan ingick minkryssaren SMS Albatross byggd 1907. Albatross hade ett tonnage på 2200 ton, hon var 102 meter lång och 11,5 meter bred. Maskineriet utvecklade 3000 hästkrafter och dessa gav en maximal fart på 20 knop. Fartyget var mycket svagt bepansrat och bestyckat med 8 st. 88 mm kanoner. Man kunde medföra 240 minor.

En viktig del i sjökrigföringen var minor. Genom min-utläggning försökte man bland annat stänga in fiendens

fartyg. Tyskarna minerade utanför Finska Viken, där flera ryska baser låg, och ryssarna utanför tyska östersjö-kusten med flottbaserna Danzig och Kiel. Specialfartyg underlättade arbetet. SMS Albatross var konstruerad för ändamålet med arbetsytor och minräls. Hon var ett arbetsfartyg och inte avsedd för strid.

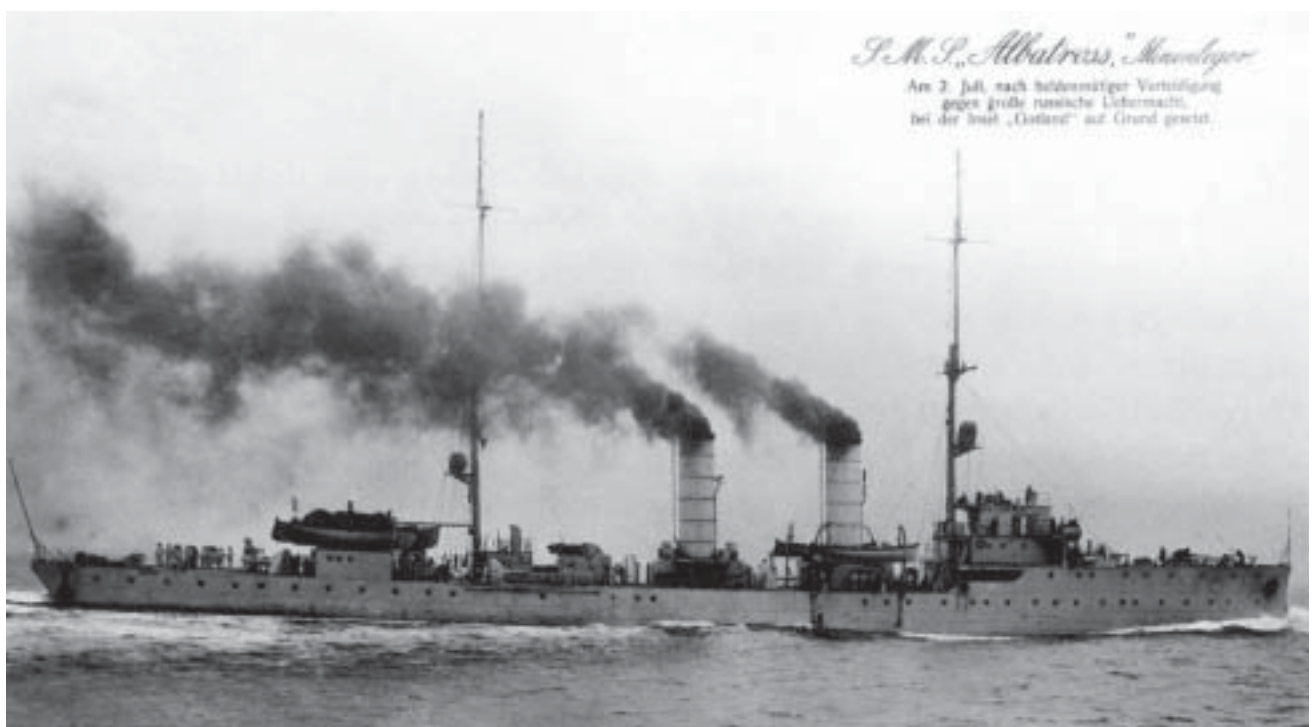
Ombord på Albatross fanns en besättning på omkring 230 man. En stor del av skrovet upptogs av pann- och maskinrum samt minförråd. Besättningen fick nöja sig med återstoden. Det var trångt ombord med andra ord.

Den 1. juli avseglade Albatross med eskort i avsikt att minera i trakten av Bogskär i den åländska skärgården. Under tiden hade ryssarna samlat en stor styrka. När de informerades om Albatross göranden, förbereddes för strid.

Efter avslutad minering stävade den tyska eskadern söderut i sommarnatten. Allt var lugnt. Kommendör von Karp, tysk expeditionschef, delade upp eskadern bestående av en pansarkryssare, två lätta kryssare och några torpedbåtar.

Den ryska första brigaden under befäl av konteramiral Bachireff bestod av fyra tunga och en lätt kryssare och var i alla avseenden överlägsna de tyska motståndarna. Den ryska styrkans uppdrag var i första hand att beskjuta Memel (Klaipeda). På grund av kraftig dimma fick planerna skrinläggas. I stället inriktade ryssarna sina krafter på den tyska eskader, som tidigt på natten den 1 juli löpt ut från Danzig med kurs nordvärt.

Albatross och hennes nu fåtaliga försvarare blev ett lätt byte för de övermäktiga ryska enheterna i sjöstriden, som inleddes klockan 06.15 den 2 juli. Minkryssaren var ryssarnas primära mål. Efter att ha träffats av 12 stycken

21 cm och 9 stycken 15 cm granater flydde Albatross in mot svenskt neutralt vatten, som nåddes efter halvåttatiden på morgonen. Trots detta fortsatte beskjutningen och ryska fartyg fortsatte skjuta, till och med när Albatross kommit in mellan Östergarnsholm och storön. Beskjutningen på svenskt vatten orsakade sedermera notväxling mellan de svenska och ryska utrikesdepartementen

Kvart över åtta sattes Albatross på grund söder om Kuppen på Östergarnslandets kust. Fartyget var i det närmaste ett vrak. Granater av varierande dimensioner hade träffat henne och orsakat stora läckor främst i akterskeppet. Det hade brunnit ombord och delar av överbyggnaden var bortskjutet. Ett under var, att fartyget flöt! 27 sjömän hade dödats, ett tjugotal man var svårt skadade.

För Gotland och Sverige gällde det nu att ta hand om de tyska sjömännen och fartyget. Det behövdes omedelbart läkare och sjukvårdspersonal liksom mat och bostäder. En militär bevakningsstyrka sändes ut från Visby. Redan på kvällen den 2 juli begrovs 26 sjömän på Östergarns kyrkogård. En stor sten minner om de döda. Ytterligare två man dog under förflyttning till Roma. De ligger begravda på Björke kyrkogård. Avancerad krigskirurgi utfördes på det tillfälliga sjukhuset i Roma. Några svårt skadade fick vård i Stockholm. Anmärkningsvärt är, att alla, förutom de 29 initialt dödade överlevde tiden i Sverige, trots avsaknad av vår tids läkemedel och behandlingar.

Under sommaren inkvarterades tyskarna i sockerbrukets kampanjbostäder i Roma. Som internerade i Sverige hade de en relativ frihet. Det var ont om manlig arbetskraft, så tyskarna arbetade i jordbruket eller i skogen. Flera av dem sysselsattes som reparatörer i sockerbruket. De hade dessutom kontakt med lokalbefolkningen vid kyrkliga högtider, idrottstävlingar och konserter.

Inför höstens (1915) betkampanj behövde bruket sina bostäder. Sjömännen flyttades till Blåhäll, Tofta skjutfält. Många upplevde detta som en deportering till ödemarken, långt från Visby och åtta kilometer från Hallvards järnvägsstation. Det blev svårare att träffa gotlänningarna. Efterhand ökades möjligheterna till permission och stadsutflykter. Många fortsatte med jordbruksarbete och fick djupa relationer till sina arbetsgivare. Arbetet avlönades, vilket varett viktigt tillskott till sjömännens annars magra kassa.

Så skapades samhörighet mellan Gotlands invånare och de tyska sjömännen. Unga män träffade unga kvinnor. I några fall resulterade relationerna i barn. Officerarna umgicks med ledande familjer i Visby. Det bjöds på middagar och societetsliv typiskt för tiden. Vid förflyttningen till Skillingaryd blev avskedet känslomässigt svårt, särskilt för de som träffat en flickvän på ön.

Både i Roma och i Tofta bevakades tyskarna av svensk militär. En styrka på omkring 130 man ansvarade för ordningen. Trots interneringens fria former gjordes rymningsförsök. Från Gotland lyckades blott två man fly till fastlandet.

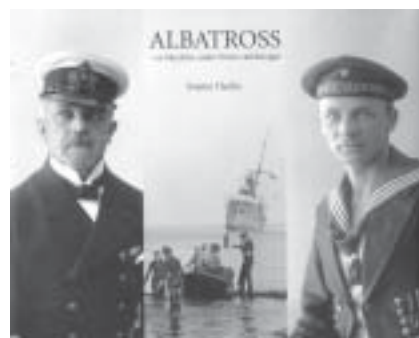
Som internerade kunde tyskarna beviljas permission för att besöka anhöriga. Utrustade med speciella pass reste de hem. Flertalet återvände, alternativet att återgå i aktiv krigstjänst vägde lätt mot vistelsen i Sverige.

Efterhand ansåg svenska myndigheter, att kontakten med lokalbefolkningen och friheten på Gotland började bli för stor. De internerade flyttades till ett militärläger i Skillingaryd på fastlandet hösten 1917. Trots förstärkt bevakning utfördes mångdubbelt fler lyckade rymningar härifrån än från Gotland. På klassiskt vis grävde sjömännen en tunnel under staket och stängsel för att ta sig ut från lägret.

Fartyget bärgades av tre veteraner från det svenska Neptunbolaget, bärgningsångarna Herakles, byggd 1908, Poseidon, byggd 1872 och Mercur, byggd 1889. Albatross kunde fritas från grund efter några veckors bärgnings- och reparationsarbete och bogseras till Fårösund, där ytterligare reparationer utfördes. Tyskarna krävde, att Albatross skulle interneras i säker hamn. Fårösund dög inte, utan hon drogs till Oskarshamn, berövad på militär utrustning och vitala maskindelar. Under bogseringen var oron stor på svensk sida, då man befärade ryska försök att överta Albatross. Hon övervintrade under återstoden av kriget i smålandsstaden, hela tiden med bevakning av den svenska flottan. Ombord fanns en liten skara tyskar, som höll fartyget i skick. Vid krigsslutet senhösten 1918 kunde SMS Albatross för egen maskin segla hem till Tyskland för att kort därefter skrotas.

Historien kring albatrossmännen och deras fartyg berättas i Albatrossmuseet i Östergarn. Föreningen Albatrossmuseet vårdar samlingarna och minnet. Nya föremål tillförs fortfarande, nästan etthundra år efter händelsen. Nu förbereds firandet av 100-årsdagen av sjöstriden och omhändertagandet på Gotland. Då stundar ambassadörsbesök, minnesgudstjänst, konsert och andra begivenheter, allt för att belysa albatrosshändelsens betydelse för Gotland, Sverige och våra kontakter med Tyskland. Välkomna att fira minnet med oss den 2 juli på Östergarnslandet!

Erik Hoffstedt

*Svante Hedins
bok om Albatross*

Litteratur:

Thiery, Erich, SMS Albatross (Visby, Gotlands Allehanda Tryckeri AB 1965)

Hedin, Svante, Albatross - en händelse under första världskriget (Stockholm, Nya Vyer 2002)

Marinen behöver nya ubåtsjaktvapen

Under åren 1989-1992 var jag chef för avdelningen för undervattensvapen vid Försvarsmaterielverket (FMV:UVAPEN).

I september 1989 presenterade jag en utredning för CM och ÖB, om vilka vapen vi borde anskaffa för att kunna utgöra ett större hot mot kränkande ubåtar.

Situationen 1989 var följande beträffande ubåtsjaktvapen. Vi hade:

- Sjunkbomb m/33 (modellår 1933)
- ELMA-systemet, som var ett granatkastarbatteri med relativt små granater, som krävde direkträff i ubåten för att göra verkan. Man kunde skjuta 9-36 granater i en salva.
- Ubåtsjakttorped med passiv målsökare. Målsökaren var konstruerad för att höra ett mål, som gick med dieseldrift, men kunde inte höra ett mål, som gick med eldrift.
- Sjunkbomb med zonrör till tunga helikoptrar
- Fasta mineringar i vissa sund. Minorna kontrollerades manuellt.

Den kränkande makten hade naturligtvis kännedom om, att träffsannolikheten med sjunkbomb m/33 var mycket låg och att våra torpeder hade passiva målsökare. Den kränkande nationen tog därför en låg risk vid operationer i våra skärgårdar, samtidigt som den uteblivna effekten av våra vapeninsatser hjälpte våra inhemska kritiker att få gehör för uppfattningen, att det inte fanns några kränkande ubåtar över huvud taget.

Vad föreslog jag då i utredningen 1989 inom den ekonomiska ram, som jag hade fått av CM. Förslagen var:

- Utveckla en svensk torped med aktiv målsökare.
- Anskaffa ett mindre antal torpeder med aktiv målsökare på den internationella marknaden i avvaktan på, att den svenska torpeden blir klar.
- Öka sprängverkan i ELMA-granaten.
- Behåll sjunkbomb med zonrör till våra helikoptrar
- Behåll sjunkbomb m/33.

Utredningens förslag genomfördes till punkt och pricka.

Den svenska torpeden beställdes 1990-91 och målsökaren har naturligtvis tekniska lösningar från den tiden. D.v.s. tekniken är 25 år gammal idag.

Försvarsmakten har minst två gånger begärt att en ny torped skulle anskaffas, men regeringen har varje gång strukit förslaget.

Läget idag är följande:

- Sjunkbomben till helikoptrarna är skrotad. (Det finns för övrigt inga ubåtsjakthelikoptrar heller)
- De fasta minspärrarna är skrotade.
- ELMA-systemet är skrotat.

Kvar finns:

- Ubåtsjakttorped med 25 år gammal målsökare.
- Sjunkbomb m/33 (Fyller 82 år i år)

Under hösten 2014 hade vi främmande miniubåtar i Stockholms skärgård. Marinen genomförde en underrättelseoperation och fick bildbevis på kränkningen, men man genomförde ingen vapeninsats. Kan den uteblivna vapeninsatsen bero på, att marinen saknar lämpliga vapen?

I ett yttrande till regeringen i år skriver Försvarsmakten, att man inte anser, att det inom nuvarande ekonomiska ramar är rimligt att satsa mer inom området ubåtsjakt än man redan gör.

I klartext innebär detta, att marinen skall fortsätta att jaga ubåtar utan tillgång till moderna vapen. Detta bäddar för en ny förtroendekris, där kränkningarna kommer att ifrågasättas av krafter inom landet, som av dunkla anledningar vill skydda den kränkande makten.

Jag tycker Försvarsmaktens ställningstagande är märkligt och riskerar att leda till upprepade misslyckade ubåtsjakter i framtiden, där vi får bilder men ingen vapenverkan. Om inte Försvarsmakten klarar av att prioritera in en anskaffning av effektiva ubåtsjaktvapen, får väl regeringen gå in med öronmärkta pengar till dessa vapen.

Jag tror inte att svenska folket är medvetet om, hur dåligt rustad marinen är, när det gäller ubåtsjaktvapen. Att sprida kunskap om detta är sannolikt det enda sättet att få en ändring till stånd. Här har Flottans Män en möjlighet att verka och att sprida den kunskapen.

Förstklassiga spaningsutrustningar och fina bilder på kränkande ubåtar avskräcker inte någon kränkande makt, om det saknas vapen. Vi behöver nya effektiva vapen. Vi behöver en ny torped. Vi behöver ett nytt kastvapen, kraftigare än ELMA. För att klarlägga, vilka vapen som finns och vilka som passar på våra fartyg, krävs en utredning och därför behöver vi en ny ubåtsjaktvapenutredning.

Den jag presenterade 1989 börjar bli gammal.

Gunnar Bengtsson

Ubåtsjaktfokus igen - hågkomst av ett okänt eko

Det är den 23 augusti 1962. 11:e jagardivisionen, som vi benämndes, är på väg till Fåröfarvattnen. Divisionen utgjordes av *Halland*, med den färgstarke och av oss i besättningarna omtyckte divisionschefen, kommendören Tengzelius, *Hälsingland* och *Östergötland* med fartygscheferna Reuterswärd respektive Rudberg. *Östergötland* var på något sätt divisionens 'happy ship' – högpresterande, alltid välputsat och under uppskattat ledarskap av en blivande marinchef. Som vanligt vid övningar dessa år undrade vi, om vi också nu skulle observeras av sovjetiska fiskefartyg, ofta på plats i övningsområdet för oss själva. (Var fanns läckan?).

Vi orienterades under gång mot Fårö om, att vi skulle genomföra en annorlunda övning, träna bekämpning av moderna vapen i form av större sjömålsrobotar, som skulle skjutas upp från kusten.

Nu hade vi tidigare tränat mot den nya tidens vapen i form av övningsroboten Humlan (Rb03). I den senaste övningen susade den motorsurrande Humlan runt fartygen synbarligen obesvärad av bekämpningen, en i det vackra vädret underhållande övning att beskåda för oss i frivakten.

Åter till "Fåröincidenten". Under den pågående övningen fick en av jagarna radareko på svenskt sjöterritorium av föremål i ytläge mellan divisionen och Fårö. Det var, enligt vad som berättades för oss i eldledningscentralen i *Hälsingland*, ett periskop eller radarskärm. Vad jag minns inleddes jakten med de knallskott, eller var det en 40:a, som avfyrades, vilket föreskrevs i dåvarande IKFN-regelverket. Inget hände (förstås!). Därefter följde en salva AU-granater från *Halland* på, som det hette "säkert avstånd", följda efter en stund följd av sjunkbomber från de enkla sjunkbombskastarna, som *Östergötlandsklassen* hade. Vi i besättningen fann förstås allt detta dramatiskt spännande.

Som i så många följande incidenter av liknande slag genom alla år, så uppenbarades ingenting på ytan. EO Werin berättade dock för oss i eldledningscentralen, "att detta var en mycket avancerad ubåt, vi hade korn på. Den lämnade till slut området efter egendomligt uppträdande och med en fart på 15 knop i u-läge. Troligen var det en WP-ubåt och räkna med, att vi i varje fall förstört deras glas och porslin", sa EO.

Upplevelsen var stark för oss värnpliktiga och ledde tillsammans med meningsfyllda arbetsuppgifter och kamratskapet i flottan så när till en kursomläggning i korpral Boyes yrkesval. Bestående blev i alla fall ett långt givande frivilligengagemang i marinen.

*Emröb 84 Jörgen Boye
HMS Hälsingland 1962*

Jagaren Hälsingland

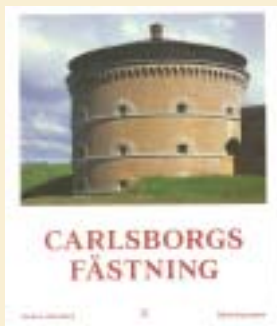

Jagaren Halland

I storm och stiltje

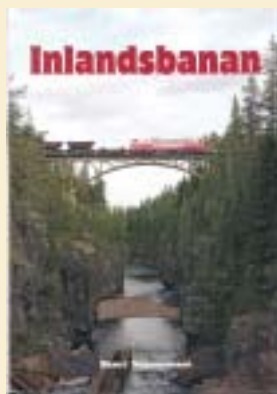
För några år sedan recenserade i tidningen jag boken "I storm och stiltje, där ett drygt tiotal olika författare beskrev den svenska sjöfartens historia från forntid till idag. Boken hade två huvudredaktörer, Anders Lindström och Gert Malmberg och behandlade allt som berör den svenska sjöfarten. Denna första bok är nu slutsåld och en andra upplaga började säljas i april. En del kapitel har kompletterats, en del har tillkommit och där bl.a. intervjuer med ett antal sjömansseniorer. Boken kan ses som en uppslagsbok om den svenska sjöfarten, men har inte ett uppslagsverks ibland torra texter. Det märks, att författarna "har varit med". Ett rikt bildmaterial förstärker intrycket. Breakwater Publishing AB. ISBN 978-91-86687-30-4

Carlsborgs fästning

Det har genom åren kommit många böcker om ett av Sveriges största misslyckande, nämligen byggandet av Carlsborgs fästning. Efter Napoleonkrigen blev den svenska strategin den s.k. centralförsvarsprincipen, d.v.s. ett samlat försvar i landets mitt skulle klara ut att försvara landet. Tur i sammanhanget är, att de två fästningarna norr respektive söder om Vättern aldrig kom att byggas. Bygget av Carlsborg på gick i 90 år, 1819 – 1909 och redan i 1925 års försvarsbeslut utgick anläggningen som en av rikets befästningar. Därefter har Carlsborg varit en utbildningsplats för olika regementen och avdelningar.

Båtdokgruppen kom 2014 ut med en ny bok, som har en mycket kortfattad text om anläggningen men desto mer fina bilder av detta märkliga byggprojekt. Båtdokgruppen. ISBN 978-91-87360-69-5

Inlandsbanan

Kan en bok om Inlandsbanan locka läsare från vår medlemskrets. Ja, jag tror det, för denna järnvägslinje är ett begrepp i vårt land. Efter många diskussioner om lämpliga ändpunkter för banan bestämdes, att den skulle sträcka sig mellan Kristinehamn i söder och Gällivare i norr, en sträcka på inte mindre än 1289 kilometer. Liksom beträffande Göta kanal och Karlsborgs fästning blev det en omfattande byggtid, från 1870-talet fram till invigningen i Jokkmokk 1937. I boken får man veta allt om denna långa sträcka – stationer, hållplatser, tjänstgörande människor, persontrafik, godstrafik och mycket annat. Författaren, Bengt Sandhammar, måste ha lagt ner ett omfattande forskningsarbete för att åstadkomma denna rikt illustrerade bok.

Inlandsbanan tillkom delvis av militära skäl. Järnvägsstyrelsen var ibland tveksam till att bygga hela banan, men då tryckte de militära myndigheterna på, för man ville ha en ny bana som alternativ till stambanorna. Inlandsbanan förberedde för militära transporter, genom att så kallade mötesplatser skulle finnas med vissa avstånd. Kravet var ett mötesspår med en längd av minst 400 meter.

Under första världskriget var banan inte färdig, men förvaret utnyttjade färdigställda delar främst till matt transportera mängder av ved, som erfordrades, när stenkolssimporten försvårades.

Under andra världskriget var vedtransporter också dominerande, men banan var till stor glädje för alla, som tjänstgjorde vid gränsbevakningen mot Norge. Men banan fick också en negativ klang, genom att den nyttjades för de s.k. tysktågen.

I dag är banan en populär turistled, som trafikeras sommartid. Bengt Sandhammar. ISBN 978-91-637-6788-3

Svenska flottan under kalla kriget

Boken har en undertitel – Operationer och taktik i skuggan av hotet från öst - och är en omarbetad bok från 2009, då under namnet "Flottan och det kalla kriget". Boken är skriven av kommandörkaptenen och före marinattachén i Moskva, Magnus Haglund, som även har stor erfarenhet från Kustflottan i olika befattningar på många örlogsfartyg och i många olika förband.

Författaren har delat in boken i huvudsak i fyra olika avsnitt – läget vid krigsslutet, perioden 1948-1969, perioden 1970-1979 samt slutligen perioden 1980-1991. Vi kan läsa om flottans ut(av?)veckling, långresornas betydelse för Sverige, utländska örlogsbesök i Sverige. Det stora utrikes händelserna under kalla kriget beskrivs ur ett svenskt marint perspektiv och inte minst Haglunds år i Moskva är en spännande läsning.

Det här är en verkligen intressant skriven av en författare, som verkligen "var en del av" det kalla kriget.

Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek. ISBN 978-91-86837-85-3

Beredspåsåren. Sverige i bilder 1939 – 1945

Intresset för andra världskriget är stort och boklådorna översvämmas av litteratur i ämnet. Denna unika bilderbok skildrar Sverige under andra världskriget. Många av bilderna är tagna av dåtidens främsta fotografer och ger en utmärkt inblick i, hur kriget påverkade det svenska samhället på alla nivåer.

Författaren till boken, Peter Modie, har i ett halvt sekel samlat bilder från Sverige. De bästa bilderna från beredspåsåren liksom valda minnen från svenska män och kvinnor gör boken mycket intressant, men framför allt ger den oss en inblick i vardagslivet i Sverige under andra världskriget.

Historiska Media. ISBN 978-91-7545-247-0

Låt mig få städa klart

Alltsedan 1970-talet har Kjell Albin Abrahamson rapporterat från och om det kommunistiska Östeuropa och det postkommunistiska Central- och Östeuropa. I boken vänder författaren för första gången på perspektivet och granskar Vänsterpartiets och kommunismens roll i Sverige

Han skriver bl.a. "Den överslätande svenska inställningen till kommunismens brott är obegriplig, liksom att det fortfarande finns de, som kallar sig kommunister."

Boken är en passionerad appell mot alla sorters kommunism och den borde vara skolbok. Boken är en uppfriskande motvikt till en många gånger likriktad svensk debatt och en påminnelse om övergrepp, som inte borde glömmas bort

Boken är dessutom väldigt rolig och skriven i en stil, som endast präglar en mästare. Hjalmarsson & Högberg. ISBN 978-91-7224-188-6

1000 frågor om skärgården

2015 års årsbok för Skärgårdsstiftelsen heter "1000 frågor om skärgården". Det är en bok, där man kan tävla med sig själv och andra om skärgårdskunskap. Men lika mycket som det är en frågesportbok, så är den en stor kunskapsbank om Stockholms skärgård, där ämnesområdena är många och av olika svårighetsgrad.

Författaren till boken heter Jeppe Wikström och boken är utrustad med en s.k. spelmodul, som ger frågan och talar om, om du har klarat frågan.

Bokförlaget Max Ström. ISBN 978-91-7126-338-4

Militära ledare under kalla kriget

Forskningsprojektet Försvaret och det kalla kriget har hittills publicerat mer än 40 skrifter i olika ämnen kopplade till projektet. Den senaste är en bok kallad "Militära ledare under kalla kriget. Det handlar om 19 förgrundsfigurer i denna period av den svenska historien. Sammanlagt handlar de 19 porträtten om fem överbefälhavare, fem arméofficerare, tre marinofficerare och sex flygvapenofficerare. 13 olika författare finns bakom porträtten. För marinens del handlar det om två marinchefer och dessutom den stridbare och friskspråkige skriftställaren och kommandörkaptenen Hans von Hofsten.

Om de porträtterade kan man säga, att de spelade huvudrollerna under en dramatisk period i Sveriges historia. Kalla krigets försvarsmakt var stor – den största organisation, som någonsin funnits i Sverige. Miljoner svenskar utbildades för krigsuppgifter och fullt mobiliserad skulle försvarsmakten ha uppgått till runt 800 000 soldater.

Militära ledare under kalla kriget följer karriärerna och analyserar nätverk och kontakter. Inom den militära eliten var det många, som stödde varandra och sedan avlöste varandra, medan andra konkurrerade.

Utöver von Hofsten finns som marina porträtt marincheferna Stig H:son Ericson och Per Rudberg, skrivna av Lars Ulfving och Herman Fältström. Redaktörer för boken har varit Bertil Wennerholm och Kent Zetterberg (som för övrigt skrivit avsnittet om Hans von Hofsten).

Boken är rikt illustrerad. Medströms bokförlag. ISBN 978-91-7329-126-2

Freds-baskerförlaget

Är Du intresserad av Sveriges deltagande i internationell verksamhet, så finns i Fredsbaskerförlaget i Norrköping ett stort antal titlar att välja mellan. Sverige har ju sedan Suezkrisen på 1950-talet varit mycket aktiva vid olika oroshärdar runt om i världen och många, som deltagit i dessa oroshärdar har skrivit ned sina minnen i bokform. Jag väljer att kommentera en av dessa böcker, nämligen Anders Arvidssons bok med FN på Cypern, som kom ut 2014.

Anders Arvidsson tjänstgjorde som ung FN-soldat på Cypern 1964. Efter en karriär inom multinationella bolag (ESSO, FIAT) sadlade han för tjugo år sedan om till reserangör med Norra Cypern som specialitet och har sedan dess haft tillfälle att intervjuva kamrater från senare Cypernbataljoner.

Vidare finns i förlaget representerat många av de missioner, som Sverige deltagit i och där i vissa fall verksamheten fortgår. Några exempel förutom Cypern är >Mellanöstern, Afghanistan, Kashmir, Kongo, Liberia m.fl. missioner.

Dessutom erbjuder förlaget även ett antal titlar i militärhistoria och andra militära ämnen.

Olle Melin

Bokrepresentatör Olle Melin

Robert C Swansons egen berättelse från ”USS Hornet”

Bakgrund:

Robert C Swansons pappa Oscar emigrerade till USA i början på 1900-talet från Torp, Visingsö.

Oscar bosatte sig i Minnesota, där också Robert växte upp.

Robert tjänstgjorde under andra världskriget på hangarfartyget USS Hornet under dess operationer i Stilla havet. – Dramatiska upplevelser, verkligen.

Här följer hans berättelse.

Mina minnen efter examen i skolan och månaderna innan jag började min militärtjänst och därefter.

Vår klass, som slutade i januari 1942, var speciell, då vi var de första, som tog examen vid Edison High School i Minneapolis, Minnesota sedan andra världskriget startat. Alla i vår klass var medvetna om den explosiva situation, som rådde i världen. Vi visste, att tiden skulle komma för att tjänstgöra i det militära, om inte kriget fick ett snabbt slut.

Så blev det inte. Nazisterna marscherade tvärs igenom Europa. Våra planer på vidare utbildning och jobb fick läggas på hyllan.

Några av oss tog beredskapsjobb på olika militära anläggningar. Mitt första jobb var med B-24 bombplanen på St. Pauls flygplats. Min uppgift var att uppgradera planen med 50 kalibers maskingevär i lastutrymmen och i kanontorn. Allteftersom tiden gick blev det alltmer up-

penbart, att kriget eskalerade. Trycket på att bli inkallad hade nu stigit.

Jag började i US Navy den 1 mars 1943 vid 19 års ålder. Det var en spännande och ärofull dag att bli antagen och vi fick transport till Great Lake Training Center samma dag. Det var ont om tid att ta farväl av nära och kära, men mina anhöriga dök upp på Milwaukee järnvägsstation.

Vi rekryter tilldelades förlägningsplatser och fick omedelbart genomgå medicinska hälsokontroller och fick alla sorters sprutor för att undgå smittosamma sjukdomar. Övningarna bestod av militärt uppförande, disciplin, marschering, manualstudier och dessutom betydande tung fysisk träning.

Därefter mönstrade jag på hangarfartyget USS Hornet för operationer i Stilla Havet.

Från Wikipedia:

Hornet togs i tjänst i november 1943 och efter tre månaders träning anslöt hon sig till amerikanska styrkor i Stilla havets kriget. Hon spelade en viktig roll i striderna i Stilla havet under andra världskriget.

Hornet spelade även en viktig roll i Apollo-programmet där hon återhämtade astronauter när de återvände från månen.

Hornet togs till slut ur tjänst 1970. Hon betecknades som ett National Historic Landmark och 1998 öppnades USS Hornet Museum för allmänheten i Alameda, Kalifornien.

Flera olyckor inträffade. Några sjömän dog, då de kom in i fartygets propellrar. Andra dog eller blev lemlästade av flygplan, som kom landande med bomber, som exploderade på fartygsdäck, då de av någon anledning missat att utlösas över sitt tänkta mål.

En sådan olycka inträffade när en CB2C dykbombare

landade i hårt väder och fartyget hävde kraftigt från sida till sida i sjön. Det här planet kom in för normal landning och helt ovetande för piloten hängde bomberna kvar och hade aldrig släppts över målet. Då planet närmade sig, slog det mycket tungt ner på däck och bombluckorna öppnades och en stor 500 lb-bomb gled nerför däck.

Innan någon kunde reagera, exploderade bomben och jag blåste ner från lejderen till underliggande däck.

Jag vet inte hur länge jag blev liggande, men då jag hämtat mig och kom ihåg bomben, som kommit emot mig, kollade jag mina armar, ben och kropp men inte en skråma. Men jag hade en

fruktansvärd huvudvärk. Jag hasade mig upp på flygdäck och fann en totalt kaotisk situation med ett jättestort hål i däck och brandmän, som försökte begränsa branden och röken.

Senare fann jag att en av mina kamrater dött och en annan skadats. Då vi stod mycket nära varandra, funderade jag, varför jag själv hade kommit undan.

Olyckan innebar, att våra andra plan med piloter fick cirkulera omkring och inte hade någon möjlighet att landa. Piloterna kontaktade tornet att bränslet höll på att ta slut och att de måste få landningstillstånd.

Vår fartygschef beordrade piloterna att sätta ner sina plan i havet längs fartyget. Detta resulterade i, att vi förlorade 25 flygplan och 40 av vår flygande personal. Vi gjorde verkligen allt, som var möjligt för att rädda dessa män. Vi satte i landstigningsbåtar och andra mindre båtar även små strålkastare började användas, eftersom det började bli mörkt, men vi lyckades inte rädda någon.

Det var farligt att sätta på strålkastarna i mörkret med fientliga ubåtar i vattnet, men vår fartygschef bestämde sig för att göra ett svep med de större strålkastarna får att kunna rädda någon eller några. Tyvärr lyckades det inte.

Sjömän, som dog, begravdes till sjöss. Det var mycket sorgligt och känslamt. De blev placerade på en bår insvepta i den amerikanska flaggan tillsammans med en "Five-inch shell" för att glida ner längs fartygssidan ner i havet. Tankar kom, hur marinen skulle meddela föräldrar och anhöriga, att deras son blivit begravnen till havs.

Vår kapten hade dekalerna på sidan av tornet, som visade bilder på varje japanskt plan, bombare, fartyg och ubåtar, som blivit sänkta eller förstörda av vår insatsstyrka och vårt fartyg. Markeringstavlan var imponerande och fick mig på något sätt att känna mig stolt, men ändå ödmjuk och sorgsen att vara en del av denna förstörelse.

Vårt fartyg ankrade slutligen upp i en säker hamn på Filippinerna. Det gav oss alla en chans till andhämtning efter all strid. Vi bunkrade bränsle och ammunition. Fartyget styrde sedan norrut från Filippinerna mot Okinawa, som ännu inte var säkrat.

Under resan stötte vi på många japanska u-båtar och våra jagare hade fullt upp att sänka sjunkbomber, vilket höll ubåtarna på tillräckligt avstånd för att inte kunna nå vårt fartyg med direkta träffar. Efter flera dagars gång

gensköt vi två japanska trupptransportfartyg, vilka sänktes av våra plan och genom beskjutning från våra jagare. Dessa segrar adderades också på sidan av tornets "score-card" – dekalerna med två truppfartyg. Det var mycket imponerande för USS Hornets insatsstyrka att räkna in:

- 25 attackflygplan
- 2 bombflygplan
- 1 spaningsflygplan
- 1 hangarfartyg
- 2 ubåtar
- 2 trupptransportfartyg

Vårt fartyg kom inte fram till Okinawa, eftersom vi gick in i den mest våldsamma storm, jag någonsin sett – en tyfon. Alla luckor stängdes. Våra plan sjösurrades. Stormen var så kraftig, att den bokstavligen slet sönder vårt fartyg, Vågor höga som berg hävde sig över stäven. Jagare, som gick jämsides översköldes av enorma vågor, vilket gjorde att de förlorade kraft och kapsejsade. Två jagare gick förlorade. Vårt fartyg förstördes totalt med tornet på stridsdäcket sönderslaget och plan som kraschade och spolades överbord. Våra plan på nedre hangardäcket blev också förstörda, då deras surringar brast och de kraschade ihop. Ungefär 40 plan förstördes i den här stormen.

Vi blev satta ur spel och eskorterades till Hawaii för reparation och besättningen fick mönstra av.

Vår besättning överfördes till trupptransportfartyg på Hawaii tillsammans med många sårade sjömän och folk från armén.

Vi anlöpte San Francisco och välkomnades av Amerikanska Röda Korset, Salvation Army och av stora militärband som spelade. Vi togs emot som hjältar och serverades nyplockade apelsiner, munkar och kaffe.

Krigsslutet började närma sig i Europa och fred verkade vara nära förestående i Stilla Havet.

Då jag tjänstgjorde iland vid "Moffett Airfield", hade jag mycket ledig tid, som jag tillbringade med Algot och Grace Swanson, min farbror och faster, som bodde i Oakland, Kalifornien. En dag, när jag kopplade av i deras trädgård, kom faster Grace jublande ut och skrek, att kriget var slut.

Vilken fest det blev den kvällen och natten!!

Efter flera månaders väntan på att få mina papper för att bli utskriven kom de slutligen och jag återvände till Minneapolis den 15 mars 1946. Det kan tyckas vara en lång väntan, men kongressen bestämde, att gifta män och de med familjer skulle skrivas ut före de ogifta. Jag lämnade tjänstgöringen med graden "2nd Class Petty Officer" (Furir) med specialitet som flygplanstekniker. Jag belönades med medaljer för gott uppförande och för att ha deltagit i striderna i South Pacific m.m. USS Hornet och hela dess besättning belönades med "The Presidential Unit Citation"

Min totala tjänstgöringstid blev 1 mars 1943 – 15 mars 1946.

Robert C Swanson

Fortsättning

Robert C Swanson slutade sina dagar 5 mars 2010.
Hans grav finns vid Fort Snelling National Cemetery,
Minneapolis

Några kopplingar mellan Visingsö och våra släktingar "Over there"

I det här lilla huset i Torps by, Ingemarsgården på Visingsö bodde paret:

- Sven Gustav Carlsson (1834 – 1906)
- Charlotta Gustafsson (1848 – 1943)

De fick barnen:

AUGUSTA Emilia Svensdotter * 1879
Carl OSKAR Svensson * 1881
Gustav EMIL Svensson * 1883
ELLEN Sofia Svensdotter * 1884 + 1937
HELGA Maria Svensdotter * 1886
SELMA Charlotta Svensdotter * 1886 + 1939
ALGOT Medin Svensson * 1895

Charlotta Gustafsson

Sven Gustav Carlssons grav vid Brahekyrkan.

Anm. Charlotta har samma gravplats som sin dotter Selma.

Tiderna var svåra och tre av barnen emigrerade till USA - Augusta, Oskar och Algot.

Oskar i sina yngre dagar

Mike & Susan Kimitch

Anm.

Susan är Oskars barnbarn och Dotter till Robert.
Bilderna ser ut att vara från Sverige men är från Minnesota

Vid några tillfällen har jag publicerat exempel på lite udda tjänsteskrivelser. Här kommer ytterligare en klassiker och vedermodorna att utrota myror från någon förläggning.

Utrotning av myror

Sedan Ni meddelat, att Ni ej är i tillfälle att utlämna koldisulfid att användas här för utrotande av myror, gjordes hänvändelse till intendenten. Denne svarade, att han ej kunde utlämna sådant utrotningsmedel endast i den mån, de ifrågavarande myrorna befunno sig inomhus. I den mån myrorna befunno sig utomhus, tillkom utlämningen av utrotningsmedlet vederbörande fortifikationsförvaltning.

Det stöter givetvis på svårigheter att avgöra, vilka avsikter hysas av de myror, som skola utrotas; en del bo inomhus och gå ut och söka sig föda, andra åter bor ute och komma in efter mat. Det är svårt att i varje särskilt fall avgöra, huruvida en myra kommer utifrån och således är en fortifikationsmyra, eller om den kommer inifrån och följaktligen är en intendentsmyra. En del myror synas röra sig kretsformigt, andra åter ströva omkring skenbart planlöst.

Myrornas ifrågavarande uppträdande är naturligtvis högst förkastligt och skulle kunna leda till, att en fortifikationsmyra blev utrotad med intendentsgift, respektive en intendentsmyra blev utrotad med fortifikationsgift, vilket vore i strid med gällande förordningar och sannolikt skulle föranleda omfattande utredningar, remisser etc.

I beaktande av, att erfarenheten visar, att en myra, som behandlats med intendentsgift, blir lika död som en dylik, behandlad med fortifikationsgift och vice versa, anhåller jag härmed, att Ni låter begära lika kvantiteter av samma gift från såväl fortifikationen som intendenturen och låter blanda upp desamma, så att ingen vet, vilket gift som vållat en viss myras död.

Ny amiralitetspastor

Daniel Breimert heter Amiralitetsförsamlingens i Karlskrona nya amiralitetspastor. Han har efterträtt Henrik Lindén, som efter 14 år i församlingen valt att gå vidare i karriären och detta som kyrkoherde i Karlshamn.

Daniel är skåning till börden, men kommer närmast från en tjänst som komminister i Örnsköldsvik.

Från Försvarsmakten har Daniel erfarenhet, genom att han i en av missionerna i Afghanistan tjänstgjort där som bataljonspastor.

Kungl Amiralitetsförsamlingen i Karlskrona är en av landets fem icke territoriella församlingar och den enda kvarvarande militära församlingen i landet. På så sätt blir församlingen också den enda av landets församlingar, som kan kalla sig för arbetsplatsförsamling.

Det finns en mycket nära koppling mellan de marina förbanden i Karlskrona och Amiralitetsförsamlingen, en koppling som förhoppningsvis ska bestå och som kan ytterligare utvecklas.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Stiftelsen Drottning Victorias Örlogshem

etabl 1908

Välkommen i Vår Maritima Miljö !

Stiftelsen tillkom på initiativ av Drottning Victoria.
I första hand ska rekryter under grundläggande militär utbildning till sjömän och soldater samt officersaspiranter få en hemtrevlig tillflyktsort med servering och inkvartering till förmånliga priser. I mån av utrymme kan också personal tillhörande totalförsvaret eller civila personer ges tillträde.

Centralt, lugnt läge. Nära med båt, T-bana, buss och spårvagn.

Örlogshotellet, Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
08-611 01 13 info@orlogshemmet.com

N 59° 19',8 E 18° 03',0
www.orlogshemmet.com

Nils Abrahamson in memoriam

Boktryckare Nils Abrahamson, Karlskrona, avled den 12 februari i en ålder av 90 år och därmed avslutades en enastående livsgärning.

Nils var en framgångsrik företagsledare i tryckeribranschen, respekterad för sitt kunnande, dessutom bokförläggare inte minst med ett kulturhistoriskt utbud. Till detta kommer en imponerande författargärning.

Hans stora intresse var lokal- och personhistoria och han har till eftervärlden bevarat ett antal ganska okända marina författare som Carl Tersmeden, P G Sparre m.fl.

Efter studentexamen i Karlskrona blev han reservofficer i flottan och nådde kaptens grad. Hans intresse för flottan och dess verksamhet kan avläsas i böcker och artiklar, hans medverkan under många år i Marinmusei årsbok och inte minst under de sista levnadsåren det stora intresset för forskningsprojektet Försvaret och det kalla kriget. Hans stora intresse för vår marin ledde till, att han blev korresponderande ledamot av Kungl Örlogsmannasällskapet.

Flottans Män hade under en följd av år ett samarbete

med Nils och hans verksamhet, genom att hans företag tryckte och distribuerade vår tidning fram till företagets nedläggning för några år sedan. Då hade dottern Pia tagit över verksamheten, men tyvärr fick hon endast några år i företaget, innan hon tragiskt rycktes bort till Nils och hans hustru Ruts stora sorg. Nils tog också en aktiv del av Flottans Mäns Karlskronaförening.

Undertecknad hade förmånen att samarbeta med Nils, framför allt vad gäller framtagningen av Årsbok för Marinmusei vänner, för vilken jag varit redaktör sedan 2001. Han bidrog genom dessa år med ett flertal artiklar, men gav mig också ett ovärderligt stöd. Han kunde hantverket, han korrekturläste och han gav tips och råd beträffande bildhanteringen och mycket annat. Han kom alltid med kommentarer, nästan alltid positiva, om vår tidskrift.

Jag har sällan träffat några med större gästfrihet än den, Nils och hans hustru Rut visade. Sommartid var det mingel i den vackra trädgården, följt av sillbordet med brännvin kryddat från örter i den blekingska skärgården, innan buffén tog vid.

För Nils vänner, dit jag räknar mig, är saknaden stor, men minnena ljusa och varma.

Olle Melin

KORSORD

Korsord

Det blir som vanligt två priser (sjömanspussel) ur Jonny Ekdahls produktion.

Vinnare denna omgång är:

Lasse Wideklint Hovmantorp

Monika Jonsson Ludvika

GRATTIS!

Korsord nr 2-2015 har som vanligt konstruerats av Gustav Karlsson

Senast den 31 juli vill jag ha Din lösning under adress

Redaktören Flottans Män

Författarevägen 9

371 63 LYCKEBY

Korsord 2 2015

Vågräta ord

1. En människas varande	12. Trivial
5. Samkänsla	14. Gör väl den högmodige
9. Gratia Dei i Småland	15. Förtjusande
10. Brukar den seriöse	17. Fisk
13. Elak	19. Gympafarsa
16. Longe	21. Hädelse
18. Kan konungen sägas vara	22. Ömka
19. Rättesnöre	24. Kom kanske Mercurius
20. Arkitektorganisation	27. Dålig vana
21. Imaginär	30. Må suparna vara
23. 1589 in Roma antiqua	33. Ondskepräglad inledning
25. Arbetsareorganisation	36. Mineral
26. Ädelgas	37. Blekingepojkar
28. Skydd för vind	38. Billigt såld
29. Med diverse påbrå	39. Moses bror
31. Vrider	41. Den kommer småningom
32. 1051	42. 1505
34. Kvinna	
35. Husfolk	
37. Abbrevierad sabbatsafton	
40. Blodsugare	
42. Antikvitetsförråd	
43. Gömda	
44. Längtade Sjöberg till	
45. En dödssynd	

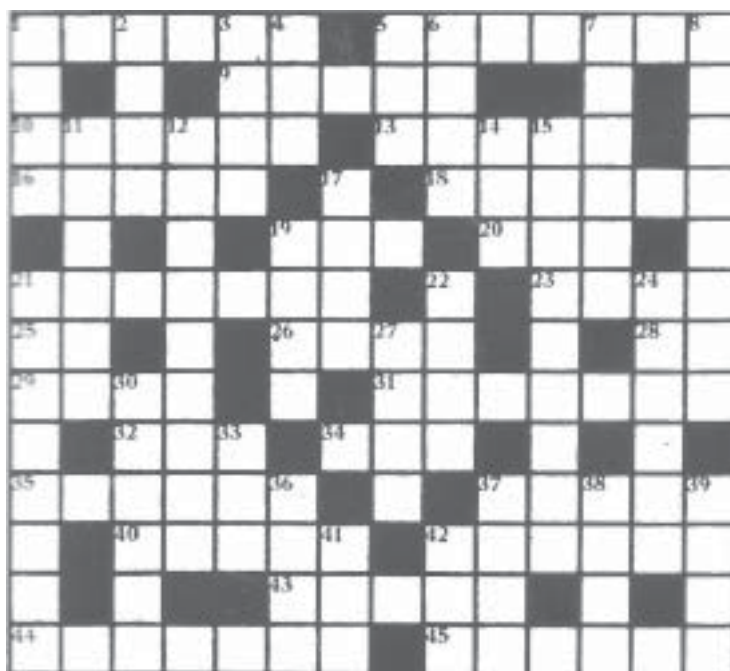
Lodräta ord

1. Sagokung
2. Ocivilicerad
3. Korrektionsmedel
4. Gladeliga toner
5. Till fläsk och potater
6. Göra gult pålägg
7. Där Balder etc. bodde
8. Skenbar
11. Omkring 4000 krigare

Lösning Korsord 1 2015

Jonny Ekdals produktion

En liten historia

Pansarskeppet Drottning Victoria ligger på översyn på örlogsvarvet i Karlskrona. Man håller på att justera säkerhetsventilerna till ångpannorna. Med ett väldigt dån rusar överskottsången ut genom den s.k. ångskorstenen.

Amiralen kommer ombord för att inspektera arbetena.

- Det var länge sedan jag var nere i ett påeldat pannrum, säger amiralen till fartygsingenjören (FI), som tillsammans med uppbördsmaskinisten (UM) följer amiralen ner i 3:ans pannrum. Här är liv och rörelse. Plötsligt hörs att avgrundsdån från panntoppen, när säkerhetsventilen lättar. Amiralen rycker till

- Vad var det där för någonting?

- Det var rusånga, säger FI

Vänd till UM frågar amiralen

- Vart tar den vägen då?

- Amiraul, den går ut i det civila

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult

Vi erbjuder hjälp med;

Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com

Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

Ett tryggt val!

MTU's motorer är konstruerade för maximal driftsäkerhet och totalekonomi. Detta har gjort MTU till en av världens ledande leverantörer av motorer för kommersiellt bruk. Med ett komplett sortiment från 125 kW till 9.000 kW och ett rikstäckande servicenät erbjuder vi såväl prestanda som trygghet.

SWEDMOTOR

Tel: 08-500 121 40

www.swedmotor.se, info@swedmotor.se

SÄKRA DINA VATTEN OCH KUSTER

Ett effektivt marint försvar kräver balans mellan rörlighet och förmåga, mellan modern teknik och erfarenhet. Saab levererar kostnadseffektiva lösningar som med maximal prestanda ökar förmågan att möta framtidens hot.

Saab har ett komplett marint erbjudande. Från fartyg och ubåtar till integrerade stridsledningssystem och delsystem – våra lösningar ökar möjligheterna att upptäcka hot i en alltmer komplex marin miljö.

Saab har en lång erfarenhet av att leverera försvarsprodukter till den marina domänen. Våra kunder får tillgång till århundraden av erfarenhet från vårt samarbete med den svenska marinen. Vi bryter ny mark och utvecklar tekniskt avancerade, oberoende teknologier som löser morgondagens utmaningar. Vi kallar det Saab's *thinking edge*.

www.saabgroup.com

SAAB

SJÖHISTORISKA

ITALIENJAGARNA

HMS Puke

HMS Romulus

HMS Psilander

HMS Remus

Lokalföreningskonferens med seminarium 13-14 november

I höst är det återigen dags för oss att uppmärksamma en viktig händelse i Flottans historia. För 75 år sedan, mitt under brinnande krig i Europa, genomförde Sverige ett köp av fyra jagare, torpedbåtar och annan krigsmateriel från Italien. Att transportera hem jagarna och den övriga materielen visade sig bli mycket strapatsrik och dramatisk. Vi vill med ett seminarium i höst berätta om detta och belysa erfarenheter och konsekvenser av att vänta till sista stund med att se om sitt hus inför orostider.

Seminariet kommer att genomföras på Sjöhistoriska muséet i Stockholm fredagen den 13 november följt av en högtidsmiddag på muséet.

Under lördagens förmiddag genomförs därefter höstens lokalföreningskonferens på Blasieholmens restaurant.

Detaljprogram och kostnader samt anmälningsblankett kommer att finnas i nästa nummer (nr 3) av tidskriften.

Preliminär intresseanmälan tas emot av Riksförbundets kansli.
E-mail: riksforbundet@flottansman.se

65 år sedan inryckningen

A

r 1950 gick ett antal förhoppningsfulla ynglingar in genom vaken till dåvarande Flottans Sjömansskola (Nuvarande bataljon af Trolle) i Karlskrona. De skulle bl.a. utbilda sig inom maskinområdet i flottan och hade skrivit på ett kontrakt om fyra och ett halvt år.

Den 15 och 16 maj var det dags att för sex mogna gentlemän att på nytt träffas och utbyta minnen och historier. Gruppen, som jag hade nöjet att guida, fick utbildning till motorman, eldare eller elektriker. Två man i gruppen, Bertil Nilsson och Åke Johansson, kom att tjäna flottan under hela sin yrkesverksamma tid, medan de övriga lämnade flottan efter olika lång anställningstid.

Förutom den utbildning, som skedde ombord på olika fartygstyper, utbildades man vid Sjömansskolan samt även inne på örlogsvarvet, bl.a. i verkstäderna vid den s.k. torpedbåtsslipen samt vid motorverkstaden ute på Lindholmen.

Olle Melin

På bilden syns den jubilerande gruppen utanför Skeppsgossekasernen i Karlskrona. Från vänster Tore Edstedt Skänninge, Bertil Nilsson Karlskrona, Åke Johansson Ronneby, Sigurd Steen Värnamo, Kurt Fransson Tyresö samt Alvar Andersson Lyckeby. Foto Olle Melin

Nedisning

På annan plats i tidningen finns en artikel om isbrytning. Vi kompletterar med en liten historia.

Några år efter andra världskriget återupptogs under vinterhalvåret långresorna till främmande länder.

Kadettfartyget, som under kriget ingått i Kustflottan, stod formellt kvar där under långresan. Detta innebär att alla order och meddelanden från Flaggen även hamnade på långresefartyget.

Aktuellt år blev det en ovanligt sträng vinter med risk för farlig nedisning. Från Chefen Kustflottan utgick då denna order.

Rapportera förekomst och fördelning av is ombord samt vidtagna åtgärder!

Långresefartyget, som låg i Guineabukten med 40 graders värme svarade:

Is förekommer blott i begränsad mängd i off och uo pentrys kylskåp. Åtgärd: nedsmältes i glasbägare med väl fungerande katalysvätskor!

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Härnösand

Så har det gått ett verksamhetsår igen. Vi har hållit vårt tjugofemte årsmöte och hela styrelsen fick förnyat förtroende för 2015. Mötet avklarades föredömligt snabbt under vår hedersordförandes ledning. Det känns tryggt, när ett väl fungerande lag får fortsätta att jobba tillsammans. Styrelsen bemannas av Lars Sellgren, ordförande, Curt Andersson, sekreterare, Tommy Lindqvist, kassör samt Håkan Larsson, Åke Semb, Bo Lennert och Gunnar Fernlund som ledamöter.

Våra möten har varit välbesökta och även våra resor. FM Östersund firade under 2014 sitt sjuttiofemte år och passande nog var årets regionträff förlagd dit. Vid resan dit var det som vanligt soligt och vackert. Vi startade tidigt och åkte via Sundsvall, där vi hämtade upp medlemmar från FM Sundsvall. När vi kom fram till "fäbodvallen" i Östersund, möttes vi av musik av "Lill-Bengt" och enklare förtäring, renklämma och vargtass för de som ville. Efter ett kort stopp och efter att dagens ciceron, Mikael Andersson, anlänt, så embarkerade vi bussen igen och fortsatte mot Stockettitt på Frösön, där Mikael berättade om den första skolan på ön, som startade redan 1679. Han

berättade även del om den omgivande trakten, som är en mycket gammal kulturmark. Resan fortsatte sedan med en snabb visit in på gamla F 4:s område, där ett stort hotellkomplex var under uppförande.

Framme i Arvesund debarkerade vi snabbt och gick ombord på S/S Östersund. Fartyget framdrivs av en vedeldad ångpanna och en gammal ångmaskin, som tillverkats av Hernöverken Härnösand. Det blev lite nostalgi för oss Härnösandsbor. Nostalgi är det även att åka med ångbåten, som underhålls och drivs genom en ideell förening. Ombord intogs en god lunch samtidigt som Lill-Bengt underhöll. Under sjöresan överlämnades gåvor till sjuttiofemåringen. Efter en trevlig sjöresa debarkerade vi i Östersund och steg på vår buss för återfärd till Sundsvall-Härnösand.

Regionens styrelser samlades i Härnösand för att planera för riksårsmötet 2016, där ansvariga för de olika arbetsgrupperna utsågs. Nästa träff för arbetsgrupperna blir i juni. Resan kommer preliminärt att ske ombord på något kryssningsfartyg mot Tallinn eller Helsingfors, allt efter vad rederierna har att erbjuda och till vilket pris.

Vi har bokat in oss på Hemsö fästning den 30 augusti 2015, dels för årets regionmöte, samtidigt som vi firar vårt 25-årsjubileum. Chefen för anläggningen idag heter Christer Sefbom och han har varit värnpliktig i flottan.

Tillsammans skall vi försöka ordna en trevlig dag där ute med en god lunch i den vackert belägna nyuppförda restaurangen.

Lars Sellgren

Sundsvall

I hård konkurrens med VM i Falun, "På spåret-finalen" m.m. avhölls vårt 69:e årsmöte. Ordförande Bertil Graeve hälsade de närvarande varmt välkomna. Härfter följde parentation över under året avlidna kamrater, som hedrades med en tyst minut. Vår kaplan, Jan Brännström, höll en fin betraktelse över ordets betydelse i olika sammanhang. Hedersordförande Harald Häggström lotsade oss igenom årsmötet med sedvanlig snabbhet. Föreningshandlingarna var korrekta och i ordning, så styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2014. Vid de efterföljande valen kunde vi föryngra styrelsen betydligt, genom att tre unga personer tog plats. Nya styrelsen består ordförande Cave Johansson, kassör Mats Andersson, sekreterare Gert Malmqvist, klubbmästare Benno Ruda samt vår kock Kurt Lindström.

Föreningens veterantecken tilldelades tre medlemmar för mer än 15 års troget medlemskap, nämligen Magnus Byström, Åke Wikman samt Hans Östergren. Endast Åke Wikman var närvarande. Ett fint lotteri avslutade den gemytliga kvällen.

Den 19 mars lockade föreningen med gratis fika och ostfralla på vårt Kulturmagasinet. Nära 25 personer tog detta tillfälle i akt att samlas, småprata och umgås helt enkelt. Ordföranden lämnade kort information om årets program.

Vi hade ärtmiddag den 10 april med premiär för den nya styrelsen. Överstyrmän Jens Andersson berättade och visade bilder

Minnessten vid Frösö skola

om sitt dagliga arbete på en stor bogserbåt, *Mentor*, som fraktar jättestora betongelement mellan Polen och Sverige. Mycket intressant och nog ganska förvånande för de allra flesta, vilka enorma vikter det handlar om. Bertil Westerlund stod för ett nyttilverkat häfte med visor och ledde sången på gammalt beprövat sätt. Vår duktiga husmor, Marlene Lindberg, skötte sysslorna i köket tillsammans med vår kock, Kurt Lindström, på ett utmärkt sätt. Marlene sjöng därtill en egenkomponerad melodi med verklig knorr på. De 22 deltagarna trivdes kvällen igenom och kunde avsluta med ett bra lotteri under ledning av Benno Ruda. Det blev en lyckad start för den nya styrelsen. Nu startar sommaraktiviteterna upp för folk i allmänhet och så även för Flottans Män med segling, vistelser i stugor och på resande fot. Nästa träff blir en sjötur, inklusive stor buffé, ombord på *Medvind*. Väl mött.

Gert Malmqvist

Styrelsen 2015, sittande Mats Andersson kassör, Cave Johansson ordförande, Gert Malmqvist sekreterare, Benno Ruda klubbmästare samt vår eminente kock Kurt Lindström.

Region Mitt

Gotland

Vinterns och vårens program har genomförts i enlighet med uppgjord plan. I skrivande stund står vårens prakt och grönska i full blom, en tid av uppvaknande efter en mörk och kall vinter.

Programtabllan har innehållit kamratträffar med sedvanlig ärtsoppa sista torsdagen i varje månad, ibland i gemenskap med vår damklubb, Sextanten.

År 2015 startade med ärtmiddag i slutet av januari, där vi lyssnade på ett intressant föredrag av Jan Ströberg om Gotlands fyror och fyrväsende.

Årsmötet i februari inleddes med en föredragning av Rolf K Nilsson om det militära läget i vårt närområde, en genomgång som visade, att spänningar och därmed militär upprustning pågår. Årsmötet avlöpte enligt föredragningslistan och samtliga val enligt valberedningens förslag. Vi hade även äran att utdela fem veterantecken till kamrater, som hade uppnått 10 års eller flera medlemskap. Eric D Nilsson, Rederi AB Gotland, utnämndes till hedersmedlem i föreningen som ett bevis på mångårigt stöd till vår verksamhet.

Kamratträffen i april hölls gemensamt med damklubben Sextanten. Kvällens ämne var ett kåseri av Lars Danielsson, "Skeppsritsningar i våra gotländska kyrkor – fartygshistoria eller graffiti." Lars illustrerade sin föredragning med egenhändigt gjorda tavlor, en historisk kavalkad på vad som kan finnas undangömt i kyrkorna.

Vi kan se tillbaka på vårens aktiviteter med tillfredsställelse. Kamratskapet är gott och vi har även välkomnat nya medlemmar till föreningen. Under sommaruppehållet ser vi fram emot fartygsbesök till Visby. Örlogsfartyg från Sverige och utlandet brukar göra visiter.

Från FM Gotland önskar vi er alla en varm och härlig sommar.

Olof Berglund

Nyutnämnda veteraner inom FM Gotland: Från vänster Lars Danielsson, Lennart Hejdenberg, Åke Kimell, Veljo Pärli, Bengt Östman samt hedersmedlem Eric D Nilsson

Norrköping

Enligt ny ordning hölls årsmöte i Marinlokalen redan den 14 februari, en månad tidigare än vad som varit brukligt. En stilfull parentation över de kamrater, som avlidit under det gångna året, följde av en tyst minut, fick utgöra mötets värdiga inledning.

Till att leda mötesförhandlingarna valdes Nils Borin. Styrelseledamoten Per von Krusenstierna hade av tidsskäl av sagt sig fortsatt engagemang och till ny ordinarie le-

damot i styrelsen invaldes Björne Kölvik. Styrelsen, som i övrigt är oförändrad, består av ordförande Robert Hillgren, vice ordförande Ove Hagström, sekreterare Claes Nordenborg, kassör Gunnar Nyström samt ledamöterna Willy Almberg och Sten-Åke Johansson. Några motioner från medlemmar hade inte inlämnats, men som en form av färdigbehandlad motion, överlämnade Gunnar Lindström en flaska polsk vodka, för att tacka den brist i barens utbud, som han ansåg råda.

Innan Nils Borin återlämnade klubban till ordinarie ordförande, berättade han helt kort om bakgrunden till den cirka tre meter långa nagelbänk, som numera har sin plats i Marinlokalen. Denna intressanta information, har Ove Hagström tillsammans med Nils, senare kompletterat och sammanställt, till att bli följande historiebereskrivning:

”När framlidne FM-kamraten Torsten Andersson, hösten 1996 fick sin segelbåt upplyft av tunglyftskranen Starke Ivar, hade ett träföremål fastnat i slinget och följt med upp. Torsten tyckte, att den långsmala tingesten såg intressant ut och tog den med hem till garaget. Han lät göra en tidsbestämning, som visade, att det handlade om en nagelbänk från tidigt 1700-tal. Segelfartyget, som den varit en del av, slutade uppenbarligen sin seglats över haven nära Blixholmen i Norrköping, där fyndet gjordes. Efter Torstens bortgång 2010, kom detta tidsdokument att räddas till eftervärlden genom hans vänner, FM-medlemmarna Ove Hagström och Nils Borin. De fick ta emot nagelbänken som gåva från dödsboet och kunde i sin tur överlämna den att förvaltas av Flottans Män i Norrköping. Här har, i första hand Ove Hagström, tagit initiativ och lagt ner ett berömvärt rengörings- och restaureringsarbete. De fyra koffernaglar i trä, som kan ses på plats i nagelbänken, har tillverkats av Birger Holgersson och bland övriga i föreningen, som varit behjälpliga i sammanhanget, kan nämnas Ingemar Åström och Anders Johansson. Resultatet av dessa insatser blev den sjöfartshistoriska utsmyckning, som nu finns att beskåda vid Kajutans fondvägg.”

Nagelbänk är den träställning som finns på segelfartyg, nedanför relingen på insidan av brädgången och runt master. I hål genom nagelbänken, placeras de koffernaglar av trä eller järn, som används för beläggning av riggens löpande gods, som till exempel skot och fall.

Nu vidtog en liten ceremoni, där ordförande Hillgren utdelade föreningens förtjänstplakett, till bevis för värdefulla insatser. De som förärats utmärkelsen är Nils Borin, Ulf Jonsson och Ulf Westerberg samt de två icke närvarande Claes Nordenborg och Per-Olov Didong.

Ett besked från kommunen gav en strimma av hopp, när det gäller rivningsshotet, som hänger över den gamla gasverksbygg-

Symfonikerna Johnny och Per

naden, där föreningens lokaler är inrymda. Hotet är en följd av de storslagna planer på bostadsbyggande, som finns för hamn- och industriområdet Östra Saltängen på norra sidan av Motala ström.

Sedan mötet avslutats, kunde deltagarna förena sig med inbjudna anhängare, för att avnjuta en välsmakande tvårätters, på tema fisk och fågel. Till kaffet såldes lotter och vid den direkt påföljande dragningen, fick en av våra medlemmar uppleva en extra generös fru Fortuna.

Efter måltiden underhöll artistparet Asta och Benny från Norrköping, med ett urval från sitt rika vis- och popprogram. Benny är sångare och gitarrist i det anrika Norrköpingsbandet ”The Tigers” och blandade nu sångnumren med härliga gitarrsolon i det bandets anda. Alla hade tillgång till texthäftet och kunde efter egen förmåga, stämma in i sångerna.

Onsdag den 11 mars var det dags för vårens första månadsträff och till dessa träffar, går numera en obligatorisk inbjudan även till damklubbens Skeppsdockor. Efter en klassisk ärtmiddag bjöd en duo från Norrköpings symfoniorkester på en fin och själsligt berikande musikupplevelse. Symfonikerna navigerade oförskräckt mellan olika genrer, där vår föreningsmedlem Per Jonsson Gille, trakterade sina fagotter i skön samklang med musikerkollegan Johnny Jannessons klarinettoner.

Att det skulle bli Klubbafton i Kajutan den 1 april, var inte något skämt. Högst påtagligt samlades ett 30-tal medlemmar för att umgås en stund och svinga en bägre tillsammans. Måltidsträffen två veckor senare inleddes med en god och trevligt komponerad förrätt, baserad på kavring och stekt strömming, följd av en förträfflig kotlettradsanrättning. Kvällens talare var FM-kamraten Ulf Jonsson, som höll ett intres-

sant föredrag, om stadens gasverkshistoria och hur det gick till att tillverka stadsgas från råvarorna stenkol eller lättbensin.

Som nämndes tidigare, vilar även föreningens lokaler på anor i gasproduktions-sammanhang. Den traditionen skulle man kunna påstå, att våra utmärkta ”kocklands-lag” i någon mån försöker upprätthålla, genom att vid måltidsträffarna, relativt ofta servera, en alltid lika uppskattad ärtsoppa.

Vi i Norrköpingsföreningen vill nu, som avslutning uttrycka en önskan, att vi alla har en skön sommar att förvänta oss.

Bosse Petersson

Norrtälje

I början av maj, på en av vårens vackraste dagar, for Norrtälje Flottans Män till Furusund. Ett tjugotal medlemmar samlades i restaurangen i det gamla tullhuset för att höra Magdalena Rinaldo berätta om sin ö och om det lilla samhällets långa och intressanta historia. Magdalena är Furusundsbo sedan flera generationer och dotter till den kände roslagskonstnären och författaren Sten Rinaldo.

Furusund har ända sedan forntiden varit en viktig hamn invid den gamla skutleden upp mot norrlandskusten och leden över Ålands hav mot Finland och Estland. I berget ovanför den naturliga hamnen i Ålands-viken finns en kompassros invuggen - den äldsta kända avbildningen av en kompassros i Norden. Ristningen upptäcktes på 1950-talet och genom att analysera och tolka de olika vapensköldarna i ristningen, har man lyckats fastställa, att den högs i berget 1465, då unionskungens Kristian I låg här

med sin flotta på väg mot ett korståg mot ryssarna. Sedan dess har tusentals fartyg legat i viken nedanför hållristningen och väntat på vind, eller väntat på att det ska blåsa över.

Det stora gamla tullhuset uppfördes 1811 som en följd av, att Sverige förlorat Åland och Finland till ryssarna. Furusund hade med ens blivit en viktig gränspostering i rikets utkant. Fortfarande har Kustbevakningen en bas i Furusund.

Under gräset på planen bakom tullhuset finns andra minnen från kriget med Ryssland 1808-09. Här ligger flera hundra lantvärnssoldater begravda i massgravar. Det var soldater, som inte dog i strid, utan avled av sjukdom, kyla och umbäranden, då de återvände från nederlagen på finska krigets slagfält.

Givetvis passade vi även på att titta in genom fönstret till Skuttens stuga, där August Strindberg bodde, då han kom till Furusund för första gången 1899. Vi hann även med att se huset, där Astrid Lindgren bodde, och där hon skrev många av sina fantastiska berättelser.

Senare i sommar kommer Norrtäljekretsen att följa postrodden över Ålands hav. Den 13 juni tar vi färjan från Grisslehamn för att från Eckerös klippor kunna få se båtar gå i mål. Den 18 juli anordnar Roslagens sjöfartsminnesförening traditionsenligt Beckbyxans dag vid museet i Ålmsta. Flottans Män kommer att medverka med

Magdalena Rinaldo guidar på Furusund

ett informationsbord, där vi ska försöka värva nya medlemmar.

Senare i höst planerar vi att göra ett besök vid sjöräddningsstationen i Räfsnäs längst ut på Rådmansö. Där kommer vi att få möjlighet att komma ombord i livräddningskryssaren Rescue Stenhammar.

Närmare detaljer kring våra evenemang och kontaktuppgifter hittar du på vår hemsida: www.flottansman.se/norrtalje

Hans Landberg

Stockholm

Torsdagen den 12 mars hade Stockholmsföreningen sitt årsmöte med 52 deltagare. Det var också Flottans Mäns 80:e årsmöte. Dessutom var det Evert Taubes födelsedag, en av föreningens grundare.

Vår vikarierande präst, Kenneth Landelius, inledde mötet med ett tånt ljus och parentation över kamrater, som lämnat oss under 2014. Han talade bl.a. om vikten av kamratskap och sammanhållning.

Vi hade sedvanliga årsmötesförhandlingar och presentation av ett preliminärt aktivitetsprogram under ledning av vår ordförande Örjan Sterner.

Styrelsen konstituerade sig efter mötet och har nu följande sammansättning. Ordförande Örjan Sterner, ordinarie ledamöter är Lennart Bresell, Birgitta Nordenbris, Anders Sigrén, Arne Keller, Fredrik Scholander, Krister Lundvall och Krister Hansén. Suppleanter är Carl-Olof Berglund och Lars-Göran Gahmberg.

Efter mötet väntade middagen på Blasieholmens Restaurang. Bosse Johansson ledde allsången till gitarrackompanjemang. Vi sjöng bl.a. om våren, "som har kommit igen, och med den FLOTTANS MÄN".

Birgitta Nordenbris

Ordförande Örjan Sterner till vänster och prästen Kenneth Landelius

De föredrag föreningen arrangerat det senaste året har varit välbesökta. Så även den 21 april då föreningen gästades av amiral Thomas Engevall, som höll ett mycket intressant föredrag under rubriken *Behovet av sjöstridskrafter i en osäker omvärld*. Ett trettiotal deltagare hade infunnit sig i konferenslokalerna i Blasieholmens Restaurang, som denna gång utnyttjades.

Thomas började med att presentera sig själv och sin karriär i Försvarsmakten, där han nu är logistikchef. Inledningsvis konstaterade Thomas, att Ryssland idag är aggressivt i olika väderstreck. Och en svensk underrättelseoperation kunde i höstas slå fast, att en främmande undervattensfarkost hade kränkt svenskt territorium. Tillgång till ubåtar och JAS 39 Gripen har angetts som ett nationellt säkerhetsintresse. Vidare behövs korvetter och amfibieförband.

Thomas slog fast, att marinen har bra materiel och övad personal men för lite. Han gav sedan sitt anförande inriktningen *Vad vi skulle kunna göra om vi verkligen ville*. Detta kan delas upp i två delar:

1. Bygga på det vi har
2. Förnya

När det gäller 1 framhöll Thomas

- att det behövs 2 besättningar per fartyg
- att utbildningssystemet har för lång genomloppstid
- att arbetstidsavtalet behöver ses över
- att tillgång till reservdelar behövs förbättras och tiden för underhåll måste minska; här gjorde han jämförelser med Stena Line och Kustbevakningen, som har mycket kortare tider för underhåll
- att malpåseförlagda fartyg skulle kunna rustas, vilket bl.a. skulle innebära fyra rustade korvetter i stället för två
- att ta i drift förrädsställda helikoptrar skulle kunna få effekt direkt
- att befintliga bevakningsbåtar skulle kunna utnyttjas som hydrofonbojåtar

Thomas kommenterade också vanliga motargument mot att satsa på det vi redan har.

Beträffande 2 menade Thomas, att med den takt vi är vana vid, kan vi inte få fram nya ytfartyg förrän om 20 år. Men det skulle kunna gå fortare. Kustbevakningen har genomfört en remarkabel förnyelse. Och marinen skulle kunna göra likadant.

Thomas avslutade med att informera om kostnaderna för produktion av aktuella sjöstridskrafter och berörde de svåra val, som enligt honom behöver göras.

Efter föredraget fick vi möjlighet att ställa frågor och Thomas tog sig tid att besvara alla. Därefter bjöd föreningen deltagarna på öl och smörgås.

Krister Lundvall

Södertälje

Den 7 mars hölls sedvanliga årsmötesförhandlingar i Nyckelskolans lokaler. Ordförandeklubban under förhandlingarna svängdes med akkuratess av Johnny Schmidt, som såg till att stadgar och föreskrifter noggrant följdes.

Endast mindre förändringar ägde rum i styrelsen, vilken för 2015 består av:

• Thomas Westerberg	ordförande
• Lennart Persson	vice ordförande
• Håkan Ågren	sekreterare
• Christer Norman	kassör
• Anders Westerberg	ledamot
• Kenneth Sandås	ledamot
• Jörgen Sandås	ersättare
• Christer Mattson	ersättare

Efter att all formalia avhandlats, vidtog traditionell årsmötesförtäring med bl.a. smörgåstårter.

Uppätet och nästan urdruckat

Västerås

I min verksamhet som lärare och lärarfortbildare har jag ofta erinrat mig den effektiva, mycket pedagogiskt målmedvetna utbildning, som vi värnpliktiga fick på skolorna i Karlskrona, en utbildning som gjorde oss, var och en på sin plats ombord, till ansvarsfulla kuggar i ett kollektiv, som måste fungera.

I vår lokalförenings stadgar § 1, under rubriken "Ändamål" sägs: Föreningen skall genom samhällskontakter sprida kännedom om flottans uppgifter, verksamhet och utveckling. Detta ledde till, att föreningen bokade stora föreläsningssalen på Västerås Stadsbibliotek, annonserade i pressen samt spred affischer hos båtklubbar, båtförare, i bibliotek, i affärscentra och andra kamratföreningar. Ett föredrag om ubåtsfrågor av kommandör Bo Rask hos Stockholmsföreningen hade lett oss in på tanken, att han vore en mycket lämplig föreläsare hos oss. Han tackade ja vid förfrågan och ledde se-

dan på ett mycket smart sätt under sin föreläsning, åhörarnas tankar till, att vi absolut behöver en marin. Rubriken på hans föredrag var: *Sveriges import och export samt behovet av en marin*.

Notholmen

(N 59.03. 257.; E17.40.968.) välkomnar alla Flottans Män. Passa på att besöka oss, om ni är i närheten. Vi har bryggor för besökande båtar och de, som kommer landvägen, parkerar på fastlandet och får sedan en kortare båttur med roddbåt till vår ö. Mer uppgifter om uthyrningsstugor etc. finner man på vår hemsida: Flottans Män Södertälje.

Lennart Persson

Kommandör Bo Rask med sin digra meritlista inom ubåtsvapnet, Sveriges försvarsledning och som försvarsattaché i London/Dublin, föreläste med ovan nämnda pedagogiska skicklighet och stort kunskande om havet, handelsvägarna och de viktiga sjötransporterna och vikten av att skydda dessa.

Vi passade naturligtvis på att göra reklam. Vi informerade om föreningen, hade glasmonter med marina attribut och utdelning av vår tidning, allt inramat av Sveriges flagga och FM-flaggan.

Vikingarnas verksamhet var också till stor del import och export av varor och tjänster, även om eftervärlden kanske mest känner dem som erövrare och krigare. En

grupp i föreningen har studerat vikingatiden och bl.a. besökt Årsunda vikingaby, Gamla Uppsala och vikingahamnen vid Frösåker i Västerås.

I skrivande stund är inte så mycket kvar av vårens aktiviteter. Vi ska tävla i luftvapenskytte, fira nationaldagen med tårtkalas och sedan "nalkas den ljuva sommar, då gräs och gröda gror ..."

Trevlig sommar önskar Flottans Män Västerås

Bengt Larsson

Intresserade åhörare från FM Norrköping

Region Syd

Trelleborg

Flottans Män i Trelleborg höll sitt marsmöte i klubblokalen på Maskingatan. Kvällens gästföreläsare var Jean Cronstedt, som på ett pedagogiskt, lärorikt och stundom rörande sätt berättade om "Finlands långa ödeskamp".

Den politiska situationen både före, under och efter krigsåren beskrevs och varför Finland sände totalt cirka 80 000 krigsbarn till huvudsakligen Sverige, från ett land i krig till ett land i fred. Cirka 15 000 barn stannade kvar i Sverige hos fosterföräldrar eller blev senare adopterade.

Vinterkriget, Försättningskriget och Lapplandskriget blev ett oerhört högt pris för Finlands frihet. Nära 100 000 finnar stupade och mer än 200 000 skadades. Dessutom fick Finland avträda stora landområden såsom Karelen, Salla och Petsamo.

Västervik

Den här vintern har varit lättsam. Ingen snöskottning och Gamlebyviken har inte varit tillfrusen en enda gång. Vårblommorna kom redan i början på mars. Men vintern kommer kanske tillbaka.

Vid vårt februarimöte fick vi uppleva barrskog och ett fantastiskt äventyr. Det var jägmästare Kristian Svedberg, som berättade om en kanotfärd utefter Pechorafloden i centrala Ryssland. Tillsammans med några arbetskamrater från Skogsstyrelsen fick han genom ryska kontakter möjlighet att genomföra en fantastisk tur i urskog, som inte rörts av mänsklig hand. Pechorafloden går från Uralbergen till Norra Ishavet och flyter genom ett enormt skogsområde, stort som Östergötland och halva Småland. Det är ett helt väglöst land och skogen har stått orörd sedan tidernas begynnelse. Den har skött sig själv och består i huvudsak av barrskog. Floderna, som genomkorsar området översvämmar emellanåt och

Föredraget var så intressant och trollbindande, att åhörarna satt knäpptysta under framförandet. Därefter vidtog den sedvanliga middagen. Cirka 35 medlemmar var närvarande.

Vid aprilmötet föreläste Leif Eneberg om sin långresa med *HMS Älvsnabben* 1965-1966. Fartyget avseglade den 12 november från Karlskrona till Lissabon och därefter via Dakar i Senegal till Venezuela. Det blev många strandhugg på de olika destinationerna med bad och många utflykter. Via Kingston på Jamaica och Panamakanalen kom man till Mazatlan i Mexiko. Nästa anhalt blev Los Angeles med bland annat Disneyworld. Överallt mottogs besättningen med välkomnande värme och många officiella tillställningar. Efter LA fick fartyget pro-

blem med en motor och därför angjordes San Diego för 3 dagars reparation. Via Costa Rica och Puerto Rico for man vidare till New York. Därefter besöktes Bermuda och Madeira för att sedan styra kosan mot Marstrand. Hemkomsten skedde den 4 april 1966. Det stora äventyret varade nästan fem månader. Föredragshållaren har smalfilmat hela resan, så allt var väl dokumenterat.

Kökschefen Jonny Svenning bjöd på en härlig Skånsk kalops. Cirka 35 medlemmar var närvarande.

Veikko Bern

omfattande skogsbränder slår till ungefär vart femtionde år. Efter en skogsbrand kommer först lövträd och efter några år, så tar barrträden över igen. Där elden har gått fram, står döda träd kvar och några enstaka överlevande tjockbarkade barrträd.

Träden och djuren, både de stora och de små, sköter skogen i stort sett helt själva. På området finns några få jägare, i övrigt är det helt obebott.

Kristian bjöd oss på en spännande tur genom ett land, som såg ut som vårt Sverige gjorde för tusen år sedan.

Vårt marsmöte var som vanligt årsmöte. I styrelsen blev det omval på de flesta posterna. Tony Wärdig avgick med ålderns rätt som sammankallande i valberedningen. En ny och yngre Bo Paulhsson tog över. Vi kunde glädja oss åt, att föreningen ökat medlemsantalet för fjärde året i följd. Ett resultat av flera års ansträngningar att utveckla verksamheten. Det var Karlshamn-

föreningens Rolf Pärnhem, som drog igång detta angelägna arbete på ett LOF-möte för några år sedan.

Vad har vi då gjort? Jo, vi har arbetat på tre områden, nämligen att

- aktivera vår medlemsvärd
- nyrekrytera medlemmar
- synliggöra vår organisation

Vi har inte varit särskilt framgångsrika med att föryngra organisationen. Vi blir bara äldre. Men vi har sedan ett par år tre kvinnliga medlemmar.

Apriilmötet inleddes av vår ordförande Åke Revelj, som refererade det senaste LOF-mötet i Karlskrona. Så uppmanade han oss att delta i Riksårsmötet.

Kvällens föredragshållare var Ulla Lokrantz från Händelö. Hon började med att varna oss, för att nu skulle det bli på riktigt Västerviks-dialekt, som den talades förr i tiden i skärgården. Hon sa, att om vi inte förstod, så skulle hon översätta. Så berätta-

de Ulla om Händelöps historia och började som sig bör i medeltiden. Händelöp är en ö i Västerviks södra skärgård. Den är 2,6 km lång och 1,6 km bred. På medeltiden kallades ön Hundelöps och på femtonhundratalet brukades den av Peder, som var arrendator. Arrendet var en tunna ål om året. Danskarna brände ner hela byn år 1677, i samband med överfallet på Västervik och Stegeholm. 1719 friköptes ön av tre familjer. Mannen i en av familjerna hette Lars Mattsson och Ulla är nionde generationen efter honom.

Ön fick skola 1910, vilken lades ner 1954, dock inte på grund av brist på barn. Det var svårt att rekrytera lärare, främst beroende på, att skolans lägenhet var så dålig. Missionshuset var också i dålig kondition och såldes för 200 kronor till hembygdsföreningen. Byggnaden renoverades och fungerar nu som Händelöps möteslokal. 1962 kom vägen och bron. Det betydde ändrade villkor för Händelöpsborna.

Fisket har sedan tidernas begynnelse varit den viktigaste försörjningen för öns befolkning. Men idag är fisket mycket svagt. Numera pendlar man in till Västervik för att jobba eller gå i skolan.

Mötet avslutades med en mycket god kycklingfilé inlindad i bacon med potatisgratäng och smakriktig sås.

Christer Warfvinge

Växjö

Den 18 oktober var det dags för den årliga höstfesten. Stugan var i stort sett fylld av förväntansfulla gäster, för det gick rykten om, att klubbmästarna varit på älg- och rådjursjakt. Jodå, mycket riktigt, det serverades älg- och rådjursgryta, presenterad med olika grönsaker. Vad serverar man som förrätt till sjömän med vaggande gång? Jo, gubbröra på grovt bröd, (och en lilling till den). Dessert = äppelkaka med vaniljsås.

Stig och Holger stod för musiken till allsången som stod högt i tak med Evert Taube och sjömanslåtar. Det företogs även lotteri under kvällen, där vinsterna bestod av nyttosaker.

En solig dag, närmare bestämt en söndag, samlades ett gäng FM-gossar och till och med en dam, vid Marinstugan för att samåka till Flottans vagga "Pinan" och där besöka Marinmuseets senaste sevärdhet, ubåten *Neptun*. Före rundvandringen och i väntan på en guidning på övre däck på ubåten intogs en god lunch på restaurang Skeppsgossen.

Neptunhallens utsmyckning består av en

tidsresa, från ubåten *Hajen*, Flottans första ubåt, till *Neptun*. Den guidade turen i ubåten gav inte gamla garvade sjömän mycket – för att vara ärlig kan man säga, att dessa unga grabbar var dåligt pålästa. Bara att hoppas att det blir bättring på den punkten. För övrigt hade vi en trevlig dag.

Marinens musikkår har gästade Växjö och hållit konsert tillsammans med Per Tengstrand. Det blev en underhållande kväll i ett välfyllt konserthus. Per slog ett slag för den nedläggningshotade kåren. Växjö FM fanns på plats med flaggor och roll-up för att kanske få kontakt med f.d. sjömän. Vi delade ut intresselappar, kamratblad och FM-tidningar med passerat bäst före-datum. Det blev en strykande åtgång och förhoppningsvis något, som kan komma att ge frukt framöver för föreningen.

När novembermörkret lade sig över marinstugan tisdagen den 4 november, dukade klubbmästare Bertil "Gök" upp till herrsill. Han hade hjälp av Lennart Friberg, som stekt strömmingen och Leif Carlsson, som

hade gjort Janssons frestelse. 22 sugna kamrater hade mött upp för att smaka på sill i många skepnader. Allt tog slut, så aptiten var det inget fel på. Som vanligt blev det en trivsam samvaro med både sanna och lite saltade historier.

Medlemmar i Växjö FM på besök i Marinmuseets ubåtshall..

Det mesta av resan på den ryska floden företogs i kanot

Det kom ingen Lucia, det kom ingen tomte. Trots saknaden av "Lusse" och tomten så var stugan fylld av FM-gossar med respektive. Klubbmästeriet hade som vanligt fyllt bordet med julens delikatesser, från julskinka till julegröt. När lotteriförsäljningen kom igång och gästerna fick se det "feta" prisbordet, öppnades de "feta" börsarna och lotterna gick åt med strykande åtgång. Vissa har mer tur med fru Fortuna än andra, men gratis till alla vinnare och tack till givarna till lotteriet. Även tack till Karl-Johan Ekströmmer, som på någon loppis funnit ett gammalt foto, där större delen av svenska flottan i början av 1900-talet var avbildad. Fotot skänktes till föreningen. Dragning av medlemslotteriet företogs och vinnare denna gång blev Rolf Zachrisson. Grattis Rolf!

Årtaftonen den 12 mars samlade ett par dussin hungriga sjömän runt backlagsbordet för att avnjuta byssans läckerheter. En fyrbent medlem, som älskar klubbmästarens plättar, har tillkommit i föreningen. Chicko heter skeppslycken.

Vårens LOF-möte gick av stapeln i Pinan 13–14 mars. Vård för mötet denna gång var Kalmarsundsföreningen. Mötets innehåll består i, att lokalavdelningarna delar med sig av varandras idéer och erfarenheter, medlemsvärning, medlemsvård m.m. Den heta biten denna gång var idéer om en kompetenskatalog. Kristianstads Lars-Ingvar Elofsson, som startat Facebook-sidan "Vi som legat i Flottan", redogjorde för hur man kommer med i denna grupp. För närvarande är cirka 1 600 med i gruppen som delar med sig av händelser i Flottan. Gruppen kan starkt rekommenderas!

Greger Johansson

Region Väst

Halmstad

I skrivande stund är våren på gång på våra latituder, vacker och skir grönska, solen värmer och sist, men inte minst, vårkänslor. Något mindre pockande än förr, men ändå.

Under vårterminen hade vi planerat genomföra olika föredrag om vårt försvar. Vi lyckades nästan fullt ut. Det blev dock ett "mässfall" på grund av sjukdom. Vid detta tillfälle gjorde vi istället en resa till Sydamerika.

Vid februari månads kamratafton berättade vår medlem, Bo Loggarfve, tjänstgörande vid Militärhögskolan i Halmstad, om arméns utveckling. Bo inledde med en snabb tillbakablick. Hur stark var vår armé på 70-talet? Vissa jämförelser gjordes. Runt 2000 gjordes en "strategisk timeout" och därefter påbörjades en omstrukturering bl.a. avseende personalförsörjningssystemen. Arméns insatsorganisation består idag av cirka 13000 personer och försvarets totala insatsorganisation på cirka 35000 (i mitten av 70-talet cirka 700000). Vi fick också veta något om Nordic Battle Group, antal kvarvarande förband och olika utbildningsvägar. Det blev en intressant genomgång och många frågor ställdes; men upplyftande?

Vid mars månads kamratafton spelade influensan en viss roll och slog både mot tänkt föredragshållare och publik. Det blev inget om minröjning. Däremot fick vi följa med vår medlem, Paul "Fågelhandlaren" Larsson, på en resa med *M/S Axel Johnson* i slutet av 40-talet. Paul tjänstgjorde som uppassare i 3.klass (3.klass passagerare medfördes endast på två av rederiets lastfartyg, *Axel och Annie Johnson*) och resan gick från Gustavsvik till Sydamerika. Paul berättade med humor, och värme, om sina skeppskamrater. Kollegan, som gjorde sig förstådd

Chefen Hallandsgruppen, Lars Lindén, avtackas av ordförande Kjell Jönsson

i spanskalande länder, genom att kunna ett spanskt ord, båtsman Pålsson och hans ormar och sist, men inte minst, om baräggarens vackra dotter i Rosario. Det var ett trevligt kåseri, som lockade till många skratt. Som avslutning fick vi se ett litet dansnummer.

Vid vårterminens sista kamratafton hade vi besök av överstelöjtnant Lars Lindén, chef för Hallandsgruppen eller 45.hemvärnsbataljonen. Inledningsvis informerades vi, om hur utbildningen genomförs. Vi fick mycket snart klart för oss, att skillnaden nu mot förr var gedigen. Det gamla mau-sergeväret, konstiga kläder m.m. har bytts ut mot helt modern utrustning. En gemensam nämndare förr och nu är kanske, att man får kvarstå som hemvärnsman i vissa be-fattningar, tills man fyller 70. Rekryteringsprocessen av nya hemvärnsmän är idag omfattande och inkluderar bl.a. ett besök i den sökandes bostad. Hallands hemvärnsbataljon, det finns totalt 40 i landet, består av fyra kompanier (bevaknings- och insatskompanier). Vi fick också veta, att hunden fortfarande är en viktig del i organisationen. Inom Hallandsgruppen finns en musikkår och denna är certifierad för att delta i bl.a. statsceremonier, förutom att man då och då gläder oss i Halmstad.

Föredragshållare till hösten kamrataftnar är inplanerade. I september blir det Lion Ferryhistoria, i oktober, ännu en gång, halmstadnostalgi med Torgny Ahlgren och i november berättar vår medlem, radiomannen Lennart Jonsson, under rubriken "Radiogubben berättar".

Innan dess är det dags för Sommarfågel-skjutning i KGS Lyngby och "Öppet Hus".

Glöm inte besöka vår hemsida, diverse information, trevliga länkar m.m.

Ha en bra sommar och Väl mött i stugan!

Kjell A Jönsson

Jönköping

Ett 20 tal sjömän från södra Vätterbygden hade "Samling med alle man", d.v.s. inkallade till Skeppargården, invid Vätterstranden, för årsmötesförhandlingar. Det var den fjärde stämman, efter det att sällskapet 2011 "purrades ut" efter att föreningen varit av-somnad i 50 år. Medlemmarna valde följande funktionärer: Måns Suneson, Bankeryd, ordförande, Leif Aljered, Jönköping, sekreterare, Hans Suneson, Bankeryd, kassör och Jan Johansson, Habo, klubbmästare. Till nya medlemmar i styrelsen utsågs Anders Bergström, Jönköping och Thorleif Rubin, Bottnaryd. Som suppleanter i styrelsen kvarstår Jan Olof Moberg, Visingsö och Ingvar Ericsson, Örensbaden. Till revisorer valdes Carl-Gustav Dybeck och Rolf Borglid, båda från Jönköping. Till samman-kallande i valberedningen: Jan Hallström, Jönköping.

Vid årsmötet hade föreningsmedlemmen Jan Nilsson, Huskvarna, bördig från Blekinges östra öar, inbjudits för att hålla föredrag med text- och bildspel om "Örlogssta-den Carlskrona 400 år". Föredraget, som till stora delar bygger på den egna släktforskningen från 1600-talet till nutid, berörde historiska skeenden bl.a. om lotsarnas ställning i Blekinges skärgårdar, pestens och kolerans härjningar på öarna i östra Sverige och örlogshammens utbyggnad i Karlskrona. Intressanta fördjupningar delgavs åhö-rarna om bl.a. Skeppsgossekårens framväxt till dess upphörande år 1939. Dramat med den sovjetiska ubåten U 137, som gjorde intrång i Gåsefjärden, kunde Jan Nilsson följa med kikare från familjens trädgård. Jan Nilsson fick applåder för sitt föredrag och mottog av ordföranden en välsmakande gåva, som tack för sin insats.

Vid årsmötet fick deltagarna del av san-ningen, att det inte var första gången, som Jönköpings kyrkklockor ringt i orostider, som de gjorde förra året, den 1 maj 2014. Enligt professor Oredssons följetong i JP, ringde kyrkklockorna även den 5 augusti 1914, enligt följande citat: "Samma dag på kvällen klämtade kyrkklockorna i Jönkö-ping för mobilisering av flottans värplikti-ga. Sjömännen, som reste till Karlskrona, följdes av en väldig människomassa, och när tåget satte i rörelse, ropades " Leve Sverige!", vilket livligt besvarades."

Vart färdas man, om man vill uppleva lite havs- och skärgårdsatmosfär i Jönköpings kommun? Jo, man åker till Visingsö!

I maj deltog 11 kvinnor och 23 män i vår-utflykt till den levande arkipelagen i södra Vättern. Redan på färjan *Ebba Brahe*, Vax-holmsbolagets största, fick Jönköpingsflot-tisterna göra studiebesök på brygga och i maskinrum, allt i regi av befälhavaren Jan Olof Moberg. Vid rundturen på ön gav Per

Erik Ohlin bl.a. information om sin farfars fader, som var ansvarig för den stora nyp-lanteringen år 1832 av ekskogen, som på-börjades i syfte att säkerställa virke till Kungl. Flottan.

Vid lunchsamlingen gav Jan Olof Moberg, med ett bildspel, information om far-tyg och båttrafik på Visingsö. Peråke Strandsäter, med stöd av broder Wilford Strandsäter, hade i samverkan med Moberg och Ohlin, alla medlemmar i Flottans Mäns Förening i Jönköping, arrangerat årets ut-flykt. Som tack för hjälpen fick de fyra Vi-singsöpojarna ta emot välsmakande pre-senter av föreningens ordförande, Måns Suneson och kassören Hans Suneson.

Leif Aljered

Ordförande Måns Suneson, Bankeryd överlämnar en gåva till dagens föredragshållare Jan Nilsson, Huskvarna. Foto Hans Suneson

Karlstad - Värmland

Visst har vi haft vinter, men jag låg nog i ide inför förra numret, eftersom jag missade att skriva.

Givetvis avnjöt vi som vanligt ett smäk-tande julbord. Vår kaplan Ulf Sjäden höll traditionsenligt julbetraktelsen. Kvällen in-leddes utomhus för ovanlighetens skull, då välkomstdrinken avnjöts till elden från eld-korgarna och rikligt med marschaller. Luci-atåg stod givetvis på programmet och med tomtens hjälp delade hon ut julklappar till de cirka 25 deltagarna. I övrigt förflöt kvällen med allas humör på topp. Det sjöngs och be-rättades historier i långa banor.

När våren närmade sig blev dags för års-möte vilket avhölls den 19 mars. Mötet in-leddes med parentation över de två med-lemmar, som lämnat oss under året, Rolf Lindén och Stig Johansson, båda från Filip-stad. När det blev dags för val, skedde en-dast en förändring. Vår sedan föreningen startade ordförande Göte Rahm, hade av-sagt sig omval. Han ersattes av vice ordfö-randen Ulf Sjäden. Till ny i styrelsen efter Göte Rahm valdes Björn Hörgrén, vilken

har goda meriter för att fylla en plats i sty-relsen. I övrigt omvaldes de ledamöter, som var aktuella för att bytas ut eller omväljas. Styrelsens nuvarande utseende hittar Du i sin helhet på vår hemsida. Utdelning av för-tjänstecken stod sedan på programmet till-delning enligt följande:

Flottans Mäns Ankarmedalj i Silver tilldelades Roger Sundberg.

Roger var med och bildade LoF Karl-stad-Värmland och har sedan bildandet va-rit föreningens kassör.

Flottans Mäns Veterantecken delades ut till följande efter långt och troget delta-gande i föreningslivet, nämligen Göte Rahm, Roger Sundberg, Stig Friberg, Tom Thörn samt Tomas Wilén.

Innan det blev tid för den lekamliga spi-sen avtackades den avgående ordföranden för sitt långa värv inom föreningen och att han en gång startade den samma. Förening-en överlämnade en vas med FM logo och texten, "Med tack för gott ledarskap under de åtta åren". Ett minnesalbum med en bild-kollektion över de åtta åren överlämnades.

Föredraget vid årsmötet hölls av f.d. Strids-ledningsoperatören Martin Löfberg. Han kåserade om "Ett år på HMS Sundsvall".

Det nya klubbmästeriet hade kompon-e-rat en välsmakande meny, som uppskatta-des av samtliga. Kvällen avslutades med mången god story.

På programmet står vår sedvanliga land-stigningsövning, som vi genomför i juni, varefter vi vilar oss till hösten förutom någ-ra dagar i juli (14-17), då Ostindiefararen *Götheborg* besöker Karlstad. Vi kommer inte att medverka i arrangemanget runt bå-ten. Kanske vi anordnar någon egen aktivi-tet som loppis och korvförsäljning. Har Du vägarna förbi Karlstad någon av dessa dagar, hälsa på oss eller ta tillfället i akt att besöka denna båt.

Vi vill tillönska Er alla en skön och varm sommar med mycket sol.

Bert Ågren

Varberg

Torsdagen den 26 februari hölls årsmötet i Marinstugan. 2015 års styrelse har följande utseende: Göran Andersson, ordförande, Jan Steinbach, vice ordförande, Lennart Berntsson, kassör, Bengt Asterling, sekre-terare, Folke Larsson, ledamot, Gunnar Larsson, webmaster, Bernt Eskilsborn, klubbmästare, Arnold Ragnarsson, ersätta-re, Bo Oskarsson, ersättare. Som heders-medlemmar kallades Per Callenberg och Lennart Berntsson. Hederstecken tilldel-a-des Manne Österberg för hedervärda insat-ser i föreningens verksamhet. Efter sedvanli-ga årsmötesförhandlingar serverades pytti-panna med stekta ägg och övriga tillbehör.

Under våren har vi genomfört en kurs i

Göte Rahm erhåller vete-rantecknet av sekreteraren. Foto Bill Ivarsson

datorhandhavande för medlemmar. Vid fem tillfällen har vi samlats i Marinstugan för att träna på mail-funktionen, genomgång av möjligheter och risker med internet samt orientering om officeprogrammen. Kursen har arrangerats i egen regi med Folke Larsson och Göran Andersson som ledare.

En mycket intressant skeppskväll genomfördes den 17 mars, då vår medlem Bernt Eskilsborn kåserade om sin tid ombord på *HMS Gotland* (kryssare) och *HMS Älvsnaven* 1953 och 1954. Bernt tjänstgjorde som hovmästare på båda fartygen under långresor. I målande ordalag berättade Bernt om alla de hamnar, som besöktes. Med glimten i ögat avslöjades en del episoder, som framkallade leenden hos medlemmarna. Under sin tid ombord var Bernt verksam i officersmässarna på båda fartygen, med allt det vill säga om besök ombord i de hamnar, som besöktes. Vi förstod att ibland fick man improvisera en del för att klara situationen. Tack Bernt för en minnesrik och trevlig skeppskväll!

Konservator Bengt Pettersson besökte oss vid skeppskvällen den 14 april och talade under temat "Modellbyggeri på hög nivå". Bengt har tidigare varit verksam på Sjöhistoriska museet i Göteborg, där han ansvarat för museets fartygsmodeller. Bengts stora passion är just modellbyggnad. Vi fick se många fotografier på modeller, som Bengt har byggt genom åren. Han visade även några medförda modeller. Vi förstår, att denna hobby kräver stor precision, tålmod och detaljrikedom samt en hel del konstnärlig talang. Bengt har hjälpt oss med att renovera vår modell av fullriggaren Preussen, som byggdes av vår framlidne medlem Gunnar Larsson och donerades till Flottans Män 1987. Vi tackar Bengt som besökte oss i Varberg och förmedlade så mycket kunskap och med ett brinnande intresse!

Lördagen den 28 mars samlades vi i Marinstugan för att avnjuta den traditionella påskbuffén med alla smaskiga ingredienser, som hör påsken till. Vi fick en trevlig kväll

Bengt Pettersson i berättartagen.

med god mat, dryck och härlig stämning. Under måltiden blev vi underhållna av vår äldste medlem, 101-åriga Allan Carlsson, som sjöng a capella, vilket alla uppskattade.

Fredagen den 8 maj besöktes Varberg av *HMS Jägaren*. Vi var fem medlemmar, som infann oss på kajen för att träffa besättningen. Vi blev inbjudna till gunrummet, där det serverades kaffe med dopp. Kapten Robert Granath informerade om dagsläget i Marinen. Vi uppskattar verkligen de få örlogsbesök, som förekommer numera och det är alltid lika trevligt att träffa besättningarna för en pratstund.

Göran Andersson

Ängelholm

När dessa rader läses, har vi redan inlett sommaren med bland annat besöket av Hemvärnets Musikkår i Ängelholm under ledning av Magnus Fransson, en 53-årig Första Maj tradition. I år valde vi att vara i vår trädgård ut mot Östergatan istället för på vår trånga gård, ett, som vi själva tror, bra beslut. Här finns bättre plats både för musikanter och åhörare. En fördel är även, att vi syns ut mot Östergatan. Musikanterna blir allt fler år från år. Men var är våra egna vid detta tillfälle? Vi är dock en förening med omkring 125 medlemmar i Ängelholm. Efter musikstunden på den nya platsen serverades sillfrukost i vår Kajuta. Musikanterna fyllde Kajutan och vi själva fick vänta till andra sittningen. Ett varmt tack till Magnus och hans musikanter. Välkomna igen 2016!

Under våren har vi även avverkat årsmöte under ledning av Barbro Nerhagen. Mötet gick i omvålets tecken. Efteråt serverades Kurt Romares hemlagade goda ärtsoppa.

Vi har även deltagit i Region Västs möte i Göteborg. Vi i Region Väst har långa avstånd att färdas. Åter igen ett tack till Göteborg som upplåter sin trivsamma Marinstuga för oss. Denna gång var det Lysekilsföreningen, som var i tur att arrangera mötet.

Till SMKRMötet i Ålborg i Danmark den 17-21 juni åker vår ordförande Lars Linde och vår kassör Anders Rick. Sverige får delta med 30 personer.

Musikkåren Foto Gunnar Gunnarson

Men med tanke på vårt midsommarfirande den 19-20 juni och trots påpekande från Riksförbundet ville inte våra danska kollegor att ändra på tidpunkten för mötet. Förmodligen blir det klen deltagande från Svensk sida.

För vår egen har vi deltagit i nationaldagsfirandet den 6 juni.

Nästa datum att lägga på minnet är söndagen den 5 juli, då vi inleder sommaren med korum vid eller inne i vår Kajuta på Östergatan. I år blir det kyrkoherde Åke Svensson, som ersätter vår egen sjömanspräst Lennart Pettersson, som förut nämnts råkat ut för en fallolycka, som han fortfarande har sviter av. Åke Svensson har med sig en musikanter, Mats Gustavsson, som spelar gitarr till psalmerna. Vi får denna dag även besök av major Karl Gustav Bergensträhle från Halmstad tillsammans med hustru Ann. Karl Gustav vill i detta sammanhang säga några ord. Efter korumet serveras kaffe och kaka i Kajutan.

Snart vet väl alla, att vi har sommaröppen Kajuta tisdagar i juli månad, nämligen den 7, 14, 21 och 28. Då bjuder vi på kaffe och våfflor och visar vår Kajuta mellan kl. 11 och 15. Välkomna! I vårt sommarprogram har vi planer på en grillkväll fredagen den 7 augusti kl.19.00. Fredagen den 4 september planeras kräftkalas (räkor) kl 19.00. Anmälan sker i vår pärm.

Det kan nämnas, att vi i sommar är inbjudna till Köge Marineförening lördagen den 13 juni. På sedvanligt sätt brukar vi delta i kransnedläggningen vid monumentet i Köge hamnområde den 1 juli till minne av ett sjöslag i Öresund 1677, där vi förlorade.

Glöm inte vår söndagsöppna Kajuta Vi håller öppet mellan 9 och 12. Där finns det alltid kaffe och en macka samt en pärm för anmälningar till våra begivenheter. Vi har telefon 0768-494861, säkrast söndagar. Besök gärna vår hemsida www.flottansman.se/angelholm

Gunnar Gunnarson

Födelsedagar

Vi hyllar

95 år född

1920-08-02 Valdemar Wallin HISINGS BACKA
1920-08-21 Kanslidirektör Nils Dahlborg STOCKHOLM
1920-09-02 Kommendörkapten Jarl A:son Ellsén STOCKHOLM
1920-09-06 Kapten Lars Melin VÄSTERHANINGE
1920-09-21 Åke Ek HALMSTAD

90 år född

1925-07-20 Rune Stålvant MÖRLUNDA
1925-07-28 fd Personaldirektör Carl-Axel Rundquist
SALTSJÖ-DUVNÄS
1925-07-29 Kommendör 1 gr Lennart Forsman TÄBY
1925-09-05 Inge Olsson ÄTRAN
1925-09-18 Kapten John Emlén ÖSMO
1925-09-26 Rune Söderquist HALMSTAD

85 år född

1930-07-04 Eric Nilsson TRELLEBORG
1930-07-16 Harry Holm HÄLLEVADSHOLM
1930-07-24 Löjtnant Åke Bowin JOHANNISHUS
1930-07-27 Lars Carlsson STENUNGSUND
1930-07-27 Wide Carlsson ÄNGELHOLM
1930-08-13 Moody Nilsson VÄSTERÅS
1930-09-10 Åke Johansson STOCKHOLM
1930-09-26 Bengt Fredriksson HALMSTAD
1930-09-29 Bengt Appelgren GÖTEBORG

80 år född

1935-06-02 Bror Hansson TRELLEBORG
1935-06-03 Kapten Carl-Eric Sörberg LYSEKIL
1935-06-03 Juri Selling MONTAGNAC
1935-06-04 Åke Söderpalm Norrköping
1935-06-18 Göran Stenholm KARLSHAMN
1935-06-19 Ingenjör Iwan Jernberg UPPSALA
1935-06-21 Maud Biärsjö SOLLENTUNA
1935-06-21 Rolf Halle KALMAR
1935-06-21 Stig-Gunnar Berndtsson GÖTEBORG
1935-06-27 Stellan Nilsson LAMMHULT
1935-06-27 Thorolf Euström TRELLEBORG
1935-06-30 Christer Heilborn VÄSTERHANINGE
1935-07-07 Direktör Ejnar Ekholm SUNDSVALL
1935-07-08 Thomas Worms KLINTEHAMN
1935-07-17 Göran Kull NORRKÖPING
1935-07-20 Ingenjör Agne Lundin SÖDERTÄLJE
1935-07-20 Ingemar Grusell LYSEKIL
1935-07-22 Baltzar Pettersson ÄNGELHOLM
1935-07-23 Sune Åkesson MELLBYSTRAND
1935-07-28 Roland Blomkvist NORRTÄLJE
1935-07-30 Skeppare Inge Sanden VEJBYSTRAND
1935-07-30 Typograf Rolf Carlsson KUNGSBACKA
1935-08-02 Jan Knutsson NORRKÖPING
1935-08-03 Roland Hassleberg HALMSTAD
1935-08-06 Underhållsingenjör Sven Lindau V FRÖLUNDA
1935-08-09 Ingenjör Jonny Ekdahl MALMÖ
1935-08-13 Bo Lindström STENUNGSUND
1935-08-16 Jan-Christer Fryksenius KARLSTAD
1935-08-19 Gunnar Wanzelius NICE FRANCE
1935-08-20 Göte Strömberg HALMSTAD
1935-08-21 Berndt Eskilsborn VARBERG
1935-08-30 Kommendör Lars Thomasson HUDDINGE
1935-09-07 Ricardo Rivadulla GÖTEBORG
1935-09-09 Rolf Larsson KARLSKRONA
1935-09-28 Karl-Gustav Svensson KUNGSBACKA

1935-09-30 Leif Olsson HÄRNÖSAND

75 år född

1940-07-05 Ingvar Kullberg HALMSTAD
1940-07-05 Ulf Christenson GÖTEBORG
1940-07-06 Ingenjör Krister Nilsson STALLARHOLMEN
1940-07-12 Kennet Johansson LAMMHULT
1940-07-18 Bertil Burheim TRELLEBORG
1940-07-22 Kvalitetstekniker René Ahlberg ÖCKERÖ
1940-07-23 Anders Backman BOLLEBYGD
1940-07-27 Karl-Erik Andersson KARLSKRONA
1940-08-06 Peder Gottlieb SALTSJÖ-BOO
1940-08-11 Ove Larsson LYSEKIL
1940-08-12 Stefan Lundström ASARUM
1940-08-13 Per Jonsson LUDVIKA
1940-08-16 Lennart Kjellberg Halmstad
1940-08-22 Christer Warfvinge VÄSTERVIK
1940-08-23 Elektriker Milton Odding NÖDINGE
1940-08-24 Sten-Olof Nilvall HALMSTAD
1940-08-25 Torleif Rubin Bottnaryd
1940-09-05 Förrädsman Sonny Persson LYCKEBY
1940-09-09 Ragnar Öberg VISBY
1940-09-10 Lars Nell LIDINGÖ
1940-09-15 Ulf Berg-Andre GÖTEBORG
1940-09-16 Bankdirektör Ulf Aspenberg DJURSHOLM
1940-09-25 Ingemar Wilhelmsson SMÖGEN
1940-09-26 Bengt-Åke Johansson GISLAVED
1940-09-29 Leif Lagerström VÄSTERVIK
1940-09-30 Kjell Bäckström HÄRNÖSAND

70 år född

1945-07-01 Klas Berg VISBY
1945-07-06 Rickard Andersson TRELLEBORG
1945-07-07 Ingenjör Anders Frönell HUSKVARNA
1945-07-07 Karlis Branke SOLNA
1945-07-09 Förest. Berga Örlogshem Birgitta Ahlgren
VÄSTERHANINGE
1945-07-09 Jöran Westling NYNÄSHAMN
1945-07-11 Bo Andersson VÄSTERVIK
1945-07-11 Olle Sewerin BLIDÖ
1945-07-11 Örjan Persson HALMSTAD
1945-07-15 Marindirektör Erik Holmgren STOCKHOLM
1945-07-15 Leif Fagerlind MUSKÖ
1945-07-17 Rolf Mellgren LYSEKIL
1945-07-18 Pensionär Leif Hjalmarsson VAXHOLM
1945-07-20 Cajarne Petersson VÄSTERHANINGE
1945-07-21 Kjell Karlqvist BRO
1945-07-22 Brandman Arne Blom TYRESÖ
1945-07-23 Jan Hjalmarsson BÅSTAD
1945-07-23 Rolf Karlsson GÖTEBORG
1945-07-24 Journalist ombudsman Björn Carlström KÄRNA
1945-07-29 Sven-Olof Sandegren KYRKHULT
1945-07-31 Chaufför Sigvard Karlsson BRUNFLO
1945-08-01 Erik Wennberg BLIDÖ
1945-08-02 Ingenjör Åke Jönsson TRELLEBORG
1945-08-05 Johan Åkerblom GRYT
1945-08-07 Smed Bertil Löf VAXHOLM
1945-08-09 Guy Hörnfeldt STOCKHOLM
1945-08-10 Dan Johansson ÅRSTA HAVSBAD
1945-08-10 Torsten Lindqvist DALHEM
1945-08-11 Jan-Olof Henriksson VÄSTERVIK

1945-08-11 Percy Fredriksson MÖRUM
 1945-08-12 Sten-Evert Karlsson HALMSTAD
 1945-08-17 Lars Brödje GÖTEBORG
 1945-08-18 Per Stjerna VÄRMDÖ
 1945-08-23 Harry Hummelgren VÄSTERVIK
 1945-08-26 Hans Olof Klasson KARLSKRONA
 1945-08-28 Karl F Bäcklund ÄLANDSBRO
 1945-08-28 Banktjänsteman Klas Olofsson GRUNDSUND
 1945-08-30 Björn Appelgren BRASTAD
 1945-09-01 Snickare Ronny Trulsson TRELLEBORG
 1945-09-05 Herr Thomas Hallén KVISSLEBY
 1945-09-06 Kurt Lindström SUNDSBRUK
 1945-09-09 Tommy Delinder TRELLEBORG
 1945-09-13 Lars Meijer HALMSTAD
 1945-09-18 Bo Af Winklerfelt SJÖBO
 1945-09-19 Håkan Mattsson HAVDHEM
 1945-09-21 Malcom Taube von Block NORRKÖPING
 1945-09-22 Tomas Saxborn LYSEKIL
 1945-09-24 Dykare Sven-Erik Mars NORRKÖPING
 1945-09-25 Jan Öberg NYLAND
 1945-09-26 Jan-Anders Glantz LYCKEBY
65 år född
 1950-07-16 Alf Hedebäck VÄXJÖ
 1950-07-16 Kommendör Stefan Engdahl YSTAD
 1950-07-27 Lennart Gylletorn UPPLANDS VÄSBY
 1950-07-28 Britt Gustavsson Södertälje
 1950-07-30 Ove Lindenås STOCKHOLM
 1950-08-01 Bengt Karlsson NORRA SORUNDA
 1950-08-03 Sjökapten Lars E Fränngård TRELLEBORG
 1950-08-07 Thomas Magnusson TÄVELSÅS
 1950-08-10 Per Folke Stridsberg JOHANNESHÖV
 1950-08-10 Roger Thein HALMSTAD
 1950-08-12 Kent Hallberg LYSEKIL
 1950-08-13 Mats Andersson HALMSTAD
 1950-08-14 Jim Bernhardsson DROTTNINGSKÄR
 1950-08-21 Sjöingenjör Lars H Delldén STOCKHOLM
 1950-08-26 Glenn Rosberg TRELLEBORG

1950-08-29 Bengt Dahl TRELLEBORG
 1950-09-02 Sonny Spurr TRELLEBORG
 1950-09-03 Lars Andersson HULTSFRED
 1950-09-10 Kranförare, plåtslagare Carl Johan Jönsson LILLA EDET
 1950-09-16 Krister Johansson Västervik
 1950-09-20 Motorman Ingemar Nästegård LYSEKIL
 1950-09-22 Göran Mossberg KOLBÄCK
 1950-09-23 Per Bolin MALMÖ
60 år född
 1955-07-02 Lärare Lars Melander SUNDSVALL
 1955-07-03 Rektor Carl-Åke Nilsson GÄVLE
 1955-07-09 Enhetschef Bengt Gradin UPPSALA
 1955-07-11 Örlogskapten Mikael Hjärthammar VALLDA
 1955-07-13 Löjnant Tommy Johansson Tjurkö
 1955-07-16 Civ ing Johan Gärdin SVARTSJÖ
 1955-07-16 Ola Mårtensson SUNDBYBERG
 1955-07-21 Lars Källholm VÄSTERVIK
 1955-08-11 Arne Bergström HÄRNÖSAND
 1955-08-17 Jan Pelve ÅRSTA HAVSBAD
 1955-08-17 Kenth-Ove Blom LYSEKIL
 1955-08-26 Christina Bellman HÄRNÖSAND
 1955-09-01 Försäkringsmäklare Dan Åsander KVISSLEBY
 1955-09-03 Klas Wikström TROLLHÄTTAN
 1955-09-15 Ingenjör Peter Malmjö NORRKÖPING
 1955-09-24 Network Enginer Jim Sjölund STOCKHOLM
50 år född
 1965-07-10 Johan Granholm DALBY
 1965-07-15 Robert Jeppsson LÖDDEKÖPINGE
 1965-07-20 Pär Åstrand KARLSTAD
 1965-08-20 Stefan Mattsson KALMAR
 1965-09-05 Lars Häller TROLLHÄTTAN
40 år född
 1975-09-25 Tarmo Sepp HARJUMAA
30 år född
 1985-08-07 Victor Emanuelsson HALMSTAD
 1985-09-21 Ivan Ragell KARLSKRONA

I nr 4 2014 av vår tidskrift har vi hyllat Willy Almberg på hans 70 årsdag den 6 januari 2015.

Tyvärr har Willy fått fel titel. Titeln "Maskinchef U-båt" dementeras härmed.

I nr 1 2015 missade Flottans Mäns kansli att presentera de som fyller 80 år under juni månad. Det rättas till i detta nr av tidskriften.

Kansliet ber om ursäkt till Bror Hansson, Carl-Eric Sörberg, Juri Selling och Åke Söderpalm, som hann fylla år under juni månad innan denna tidskrifts utgivning.

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Gotland

Hans Wilén

Göteborg

Sten Adlerson

Sture Eneström

Sven-Erik Melin

Roger Nordh

Milton Odding

Ingvar Stenqvist

Rune Åsebäck

Halmstad

Lennart Ericsson

Bengt Herrstedt

Jan Prytz

Härnösand

Tage Helmersson

Hans Olsson

Kalmarsund

Jesper Klasson

Sture Nachtweij

Karlshamn

Tord Alpadie

Lysekil

Anders Billström

Roland Karlsson

Wiggo Lander

Norrköping

Barry Broman

Åke Haglund

Nynäshamn

Björn Asplund

Malte Davidsson

Stockholm

Jens Aldenstam

Margareta Björk

Carl-Johan Burack

Mats Gustafsson

Tobias Kardell

Kenneth Landelius

Björn Ljunggren

Joel Ring

Peter Sundheden

Ulf Sundin

Gert Svensson

Magnus Ullman

Sigrid Zetterström

Ola Åkerström

Sundsvall

Bengt Svensson

Södertälje

Jenny Angelbro

Monica Aspebo

Anders Carlsson

Malin Carlsson

Thomas Ericsson

Kerstin Landon

Christer Molin

Katrin Norman

Nina Norström

Helene Sjöblom

Johan Ståhl

Trelleborg

Lars-Gunnar Hansson

Kjell-Åke Nilsson

Varberg

Bertil Andersson

Gunnar Linde

Västervik

Örjan Garpenberg

Västerås

Olof Jonsson

Patrik Klintonberg

Växjö

Åke Kornlid

Avlidna kamrater

Nils Abrahamsson KARLSKRONA

Född den 12 december 1924 Avliden den 12 februari 2015

Hans Ahlzen TYRESÖ

Född den 10 december 1928 Avliden den 5 mars 2015

Krister Alsén LINKÖPING

Född den 7 mars 1942 Avliden den 8 september 2014

Bengt Andersson TIDAN

Född den 16 juli 1934 Avliden den 6 mars 2015

Alf Appelqvist NORRKÖPING

Född den 1 januari 1934 Avliden den 29 augusti 2014

Kurt Åke Ask NORSBORG

Född den 16 februari 1931 Avliden den 25 april 2015

Bengt Breman MÖLNLYCKE

Född den 26 mars 1926 Avliden den 11 mars 2015

Ingemar Roland Dahl SOLLENTUNA

Född den 30 juni 1936 Avliden den 18 februari 2015

Einar Gunnarsson LÖNASHULT

Född den 14 september 1918 Avliden den 11 februari 2015

Ingvar Gustavsson KARLSHAMN

Född den 21 september 1927 Avliden i mars 2015

Per Hagman NYNÄSHAMN

Född den 25 februari 1954 Avliden den 28 november 2014

Dick Heimsten BRUNKEFLOSTRAND

Född den 10 februari 1952 Avliden den 27 mars 2015

Hans Hermansson V FRÖLUNDA

Född den 24 september 1927 Avliden den 20 februari 2015

Roger Holm HALMSTAD

Född den 12 maj 1945 Avliden den 21 mars 2015

Rolf Johansson LJUSTERÖ

Född den 1 februari 1937 Avliden den 11 januari 2015

Nils Jonsson VAXHOLM

Född den 24 september 1930 Avliden den 8 februari 2015

Lennart Karlsson LYSEKIL

Född den 4 december 1932 Avliden den 16 april 2015

Göran Larsson KARLSHAMN

Född den 4 november 1940 Avliden den 19 april 2015

Tony Lejonqvist VÄSTERVIK

Född den 23 juli 1960 Avliden våren 2015

Erik Levén LERUM

Född den 8 augusti 1944 Avliden den 18 november 2014

Ingvar Nilsson KRISTIANSTAD

Född den 7 augusti 1933 Avliden den 22 november 2014

Nils-Gustaf Redmo KARLSKRONA

Född den 20 februari 1920 Avliden den 1 april 2015

Lars Rohdin HOLMSJÖ

Född den 28 oktober 1940 Avliden den 17 mars 2015

Lars Sjöberg KARLSKRONA

Född den 21 januari 1948 Avliden den 9 mars 2015

Per Standwerth NORRTÄLJE

Född den 15 april 1944 Avliden den 10 april 2015

Evert Stenberg JOHANNISHUS

Född den 7 augusti 1932 Avliden den 27 februari 2015

Kennert Svensson VÄXJÖ

Född den 14 oktober 1927 Avliden den 28 februari 2015

**Hedra våra avlidna kamrater
minne med en gåva till Flot-
tans Män. Pg 5 88 19-4.**

**Efter Din betalning sänder
FM kansli blanketten till de
sörjande.**

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	08-571 448 51	Dagsverksvägen 14	134 65	INGARÖ	jforslund80@gmail.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	073-563 74 92	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3 Öppet tisdagar 9-16	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: **Jan Wikberg.**

Härnösand	Lars Sellgren	070-342 87 98	Hovsgatan 22 B lgh 1203	871 31	HÄRNÖSAND	larssellgren33@gmail.com
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK	
Östersund	Jan Wikberg	073-563 74 92	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: **Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Lennart Persson**

Gotland	Olof Berglund	0498-22 81 31	Dalhem Dungårde 160	622 56	DALHEM	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	08-777 95 26	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	engvall.lars@telia.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBOLANDET	robert.hillgren41@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrköping	Kenneth Lundgren	0176-23 48 36	Floragatan 9	761 31	NORRTÄLJE	kenneth.lundgren44@gmail.com
Föreningslokal:	"Marinlokalen".		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	08-520 182 10	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073-746 36 69	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Stieg Andersson	0708-908616	Bäckvägen 6	734 51	KOLBÄCK	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: **Göran Löfgren och Rolf Pärnhem.**

Kalmarsund	Stefan Horndahl	0480-470 880	Vårdshusvägen 14	394 77	KALMAR	stefan.horndahl@hotmail.com
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0454-19 611	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parlhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0455-150 12	Saltö Torg 2 B lgh 1303	371 37	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	044-23 50 31	Byastensvägen 10	291 77	GÅRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Hans Carlsson	040-139 392	Vendelsfridsgratan 6 A 6 tr	217 64	MALMÖ	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	0708-840 18 44	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gotelindberg@hotmail.com
Västervik	Åke Revelj	0490-311 07	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: **Lars Linde och Bertil Andreasson.**

Göteborg	Lars-Erik Uhlegård	0470-567 59 96	Frejagatan 6	431 44	MÖLNDAL	lars-erik@uhlegard.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Kjell Jönsson	035-13 01 44	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	jonssonkjell44@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Måns Suneson	036-372 106	Bergstigen 3	564 32	BANKERYD	mans.suneson@telia.com
Karlstad-Värmland	Ulf Sjödén	076-266 05 16	Lerboda Framnäs	665 93	KIL	ulf.h.sjoden@tele2.se
Lysekil	Jackie Lindebäck	0523-133 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie@bplast.no
Varberg	Göran Andersson	0340-67 10 40	Anders Petters gata 6	432 54	VARBERG	elg07@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	0431-141 18	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Utklippan

Längst ut i sydost av det svenska riket ligger de skär, som borde heta Utklipporna, men som i dagligt tal kallas Utklippan. I dag hörs namnet kanske endast i samband med Sveriges Radios sjörapporter.

Det isolerade läget långt ute i havet samt det faktum, att skären är omgivna av ett farligt och grunduppfyllt område, har säkerligen bidragit till, att det funnits starka önskemål att inte minst nattetid utmärka ögruppens läge.

Den äldsta officiella anteckningen om en fyranordning på Utklippan härrör från lotsdirektören Verner von Rosenfeldt år 1696.

Trots ett stort intresse för en fyr på Utklippan, gjordes inga egentliga framsteg under större delen av 1700-talet.

Gustav III:s krig mot Ryssland 1788-1790 orsakade en livlig trafik till och från örlogshamnen i Karlskrona. Amiral Carl August Ehrensvärd insåg faran med mörka skär och beordrade en vippfyr på Utklippan. Bristande underhåll gjorde, att fyren ganska snart blev obrukbar.

Kriget 1808-1809 gjorde, att man på nytt installerade en vippfyr, men historien upprepade sig och vippfyren blev oduglig. År 1812 lät amiralen Puke sätta upp ett par öppna kolfyrar, men oenighet mellan olika myndigheter om driften gjorde, att fyrarna förföll.

År 1836 beordrade Kungl Maj:t uppförande av en fyr på det södra skäret. Ritningarna till fyren upprättades av löjtnant J Byström i Mekaniska kåren. Fyren utgjordes av kvadratisk donjon med signaltorn i diagonala hörn. Idén med en befäst fyr var unik och torde haft få motsvarigheter i världen. I det ena av tornen inrättades en optisk signalstation för signalering med örlogshamnen via Kungsholms fort. I donjonen förlades en styrka om 20 artillerister, men dessa tycktes inte haft några direkta uppgifter, varför militären 1884 packade hop sina pinaler och flyttade i land. Försvaret skulle dock återkomma genom att på 1950-talet sätta upp en kustbevakningsradarstation på Utklippan och denna blev kvar till omkring sekelskiftet 2000.

Den nuvarande fyren byggdes 1870. Ovanpå det gamla fyrtornet restes då den typiska järnkonstruktionen, som bär överingenjör Gustav von Heidenstams kännemärke. Den ökade fyrhöjden gav fyren en väsentligt längre lysvidd.

Fyren elektrifierades 1945 – 1948 och 1972 automatiserades fyren och personalen flyttade iland. Sedan några år anses fyren överflödig och släcktes med hänsyn till den tekniska utvecklingen med GPS och annat.

Fyrpersonalen utgjordes av en fyrmästare, en fyrvaktare och två fyrbiträden. Som mest har här ute bott cirka 15 personer.

I dag är Utklippan ett paradiset för ornitologer och en populär mellanlandningsplats för seglare på väg såväl norrut som söderut. Och inte minst lockar den stora gråsälkolonin till besök.

Olle Melin

Foto: Jonny Apell